

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

Erdély és Bánság kis- és középipar-
sainak hetilapja. — Az Ipartestületek
Szövetsége, az aradi Iparos Önkön, az
Ipari Szindikátusok, a Romániai Épi-
tomesterek Szövetsége és a limisoarai
Vándorlósok és Kávások Ipartestülete
hivatalos lapja. Egyesülve a limisoarai
„Az Iparos”-sal és a „Fodrász Újság”-
gal

„Tiszteld a tisztles
ipart!”

SZÖVETKEZETI IPAROS TESTVÉREIM!

E hó 27-én, vasárnap délelőtt tíz órai kezdettel az aradi iparos szövetségi közösség legfelsőbb fóruma, az Aradi Iparosok Hitelszövetkezete évi közgyűlése. Kisemberek gyűlékezésének fog ezen a napon beszámolni a Ti soraitokból megválasztott Igazgatóság, hogy hogyan sáfárkodott az elmúlt esztendőben az aradi iparosok pénzeivel.

Jöjjetek el mindnyájan, Szövetkezeti Iparos Testvéreim, a vasárnapi gyűlésre. Mindnyájatoknak ott kell lenni, akik kivették részüket Románia legnagyobb iparosbankja felépítésének diadalmas munkájából, mert egyedül a Ti jogotok és a Ti kötelességetek, hogy az iparosbank működésének jövő útját is megszabjátok. Az aradi iparosbank az aradi iparosoké, de csak addig a Tietek, csak addig élvezhetitek gyümölcsét, amíg egy akarattal tomorútok köréje.

Egy év önzetlen és fáradságos működéséről fog beszámolni vasárnap a Hitelszövetkezet igazgatósága. Elsősorban a Ti érdemeitek, hogy ez az önzetlen munka nemcsak sok fáradsággal járt, hanem eredményeket is hozott. A Ti érdemeitek a szép mérleg és hogy a konverzió vihara, amely a hatalmas pénzügyi intézetek egész sorozatát semmisítette meg és kényszerítette térdre, nem tudott ártani a mi bankunknak, mert alig akadt iparos, aki igénybe vette volna szövetségi testvérei megkötésének árán.

A vasárnapi közgyűlésen is Ti fogjátok eldönteni, Szövetkezeti Iparos Testvéreim, helyesnek találjátok-e az utat, amelyen eddig haladtunk. Ti fogjátok eldönteni, bírjuk-e osztatlan bizalmatokat. Tölteket függ, akarjátok-e, hogy a Hitelszövetkezet utolsó tízenkét évének példátlan eredményei továbbra is biztosítsanak és a mi kipróbált munkánk árán biztosítsák a legyenek az aradi iparosbank jövő működésének is.

Arad iparossága Hitelszövetkezetével áll, vagy bukik. Az aradi iparosbank csak addig a mienk, míg zárt sorokban álljuk körül és igaz hittel, szeretettel, közös akarattal szorgalmat előhaladását.

Arad, 1935. január 25-én.

REINHART GYULA, az Aradi Iparosok Hitelszövetkezete elnöke.

Ocotirea muncii naționale

Principale dispoziții ale regulamentului.

Comisiunea pentru întocmirea regulamentului legii pentru ocrotirea muncii naționale și-a terminat lucrările.

Toate chestiunile de principiu au fost rezolvate. În puține zile, regulamentul va fi dat publicității.

După cum am anunțat, acest proiect se ocupă cu stabilirea principiilor generale de aplicare a legii votate în trecuta sesiune parlamentară.

Regulamentul stabilește în detaliu felul în care trebuie îngrădit numărul muncitorilor și funcționarilor în întreprinderile particulare.

Proportia elementului românesc

Partea întâi a regulamentului prevede proporția elementului românesc în întreprinderi.

Ținând seama de faptul că fiecare întreprindere, indiferent dacă e industrială, comercială, sau civilă, e obligată să aibe cel puțin opt zeci la sută din categoriile de personal ce întrebunțază, formate din elemente românești, comisia a stabilit normele de socotire a acestui procent.

S'a hotărât ca la restul de douăzeci la sută din personal străin să se dea preferință străinilor existenți în funcțiuni la data aplicării legii, cari sunt căsătorii cu românce și au copii.

Regulamentul a desleat o problemă de un interes deosebit și anume privitoare la categoriile de personal cuprinse în lege și anume: personalul administrativ superior, personalul tehnic superior, personalul administrativ inferior, personalul tehnic inferior, lucrători calificați și lucrători. Chestiune destul de complicată, căci, multe genuri de întreprinderi cer o „categorisire” specială, nepotrivită cu a celorlalte, cu atât mai mult că la anumite funcțiuni a trebuit să se ție seama de retribuția anuală a salariatului.

Personalul întreprinderilor de interes național

Nu fără de discuție a fost întocmit articolul întrebunțat de întreprinderile în legătură cu apărarea națională. În primul rând, au trebuit să fie stabilite categoriile de întreprinderi cari sunt într'adevăr în legătură cu apărarea statului și să se îngrădească astfel posibilitatea unor abuzuri viitoare. Deasemenea, s'a stabilit felul de funcționare a comisiei care trebuie să acorde autorizațiile de încadrare.

Hogyan öli meg a nagytőke a kétkézi munkát?

Targumures iparossága a kartellek ellen

A cement, a vas, a bádóg, a gipsz és a szövet kartelljével megölik a kézműipart. — A kartellcikk mai ára négyszeres, sőt még többszörös a háború előtti árakhoz viszonyítva. — A kartellek letörése és a vasúti tarifa leszállítása a jólétet megsokszorozza.

Le kell tennünk az önellátás ábrándjáról

Császár Lajos elnök és Várady Árpád jegyző aláírásával a romániai kisiparosok bucu-estii követsége targumuresi fiókja memorandumot intézett Samoil Alexandru szenátorhoz, a szövetség elnökehez. A memorandum szövegét, amely éles hangú állásfoglalást tartalmaz a kartellek és a kartellek uralmát elősegítő gazdaságpolitika ellen, alábbiakban teljes egészében közöljük:

Samoil Elnök Urunk munkaképessége és agilitása minden igaz iparosból csak az őszinte elismerést és a köszönetet váltja ki. Szenátor ur, Önől függ, hogy ékes szavával az illetékeseket az iparosság javára hangolhassa.

Az új ipartörvény fontosságán kívül engedje meg, hogy

a mindnyájunkat károsító kartellek ellen a legerősebb küzdelemre hívjuk fel!

A cement, vas, bádóg, gipsz, szövet, stb. kartell egyenesen megöli a kézműipart. Az országunk mezőgazda. Ebből élünk. A gazda keresetével szemben

e kartellcikkék ára a háború előttihez viszo-

nyitva is négyszeres és több mint négyszeres.

A gabona és kenyér árát maximálják, más élelmire is kimondják, hogy bizonyos áron felül nem adható. Ellenben

a fent írt kartell-gyártmányok, melyeket a kisipar kell feldolgozzon: akármily ártan kerülhetnek forgalomba!

E kartellcikkék pedig az éle: számára éppen oly fontosak, mint akármelyik élelmi cikk, mert általuk keletkezik a munka! Munkával keressük meg a jó élet feltételeit: a boldogságot.

Az életet akadályozza tehát számunkra a drága kartell!

Külföldön, ahová gabonánkat eladhatnók, e kartellcikkék a mi gabonánk árát szemben nem a belföldi 4, sőt 10-szeres áron szerezhették be, hanem a mi nyverstermékeinkkel arányos, rendes áron!

Élytelen gazdasági politikánk miatt nem fejlődhetik a mezőgazdaság sem, mert képtelen a befektetésre.

Un capitol special se ocupă cu pedepsirea contravențiilor la legea pentru ocrotirea muncii naționale. Un altul, cu armonizarea acestei legi cu dispozițiile regulamentare și legale în vigoare.

Consultarea organelor superioare

Regulamentul e, în ce privește mărimea, în completă disproporție cu legea. „Legea pentru utilizarea personalului românesc în întreprinderi” n'are, cu totul decât douăsprezece articole. Regulamentul are înzece.

Regulamentul întocmit de comisiune a fost

înaintat d-lor Gh. Tătăreanu prim ministru, Manolescu-Strunga ministru de industrie și Paul Angelescu ministru al armamentului, — spre a-și da avizul. Deasemenea, a fost trimis și ministerului de externe.

Aproape toate organele consultate au examinat proiectul și au trimis observațiunile lor comisiei, astfel că, va mai avea probabil loc o ședință în care se vor discuta observațiunile făcute și se va vedea în ce măsură ele pot fi armonizate cu textul actualului text de regulament.

Imediat după această ședință a comisiei, proiectul va fi dat publicității.

Régi államérdek, az ország lakóiból 90 százaléknak érdeke, hogy a mezőgazdaság kereskedőse legyen, külföldi mintára modernizáltsággal és racionalis termelésnek megfelelőleg és ne szenvedjen az élelmezés mai alakjában.

Országunk mezőgazdaságának és háziiparának érdeke a munka és nem érdeke, hogy a pár kartellgyár aránylag kevés munkával az országot apassza, szípolozza és a komoly termelésben és exportban akadályozza.

És a rend a pár kartellvezért hisztálja és a kereskedelmi mérleget csak rontja. Meg kell győzni a kormányt arról, hogy

az önellátás fantomját fel kell hagyni.

Ne doppingolják mesterségesen a kartellgyárakat. Az olcsón termelő és túllunk fogyasztó államokkal a normális kapcsolatot állítsák helyre!

Vásároljuk a kartellkalkulációkat az olcsón árusító államoktól, mert ez esetben fa és gabona-exportunk is nagyobb árban mehet ki.

Négyezer annyi kartellanyag jöhet az országba, amely négyezer annyi munkát jelent.

A vasút pár hét alatt olcsóbb tarifával 60 millió többletet ért el.

Számítsuk ki, hogy a megnövekedett forgalom nem javította-e a nép keresetét is? Tehát

a kartell letörése és a vasúti tarifa leszállítása a jólétet megsokszorozná.

Kérjük a Szenátor Urat, hogy a fentieket a kormány és parlament elé, indítvány alakjában előterjesztani méltóztatassék.

JÓVÁHAGYTA A CLUJI BETEGSEGÉLYZŐ HÉTMILLIO LEJES SZÉKHÁZÉPÍTÉSÉT.

A cluji betegsegélyző pénztár vezetőségéhez a napokban érkezett meg a betegsegélyzői székház építésének jóváhagyása. Az építést a központ a múltévi költségvetés terhére engedélyezte hétmillió lej összeg erejéig, de kiköti, hogy április elseje előtt meg kell kezdeni az építkezéseket, mert különben a jóváhagyás hatályát veszíti a kérdéses hétmillió lejt a központ nem folyósítja erre a célra. A jövő évi költségvetésbe ugyanis újabb 10 millió lejt kívánnak beáldozni kórházépítési célokra.

RÁMÁS CSIZMA.

Eötvös Károly meglátta, hogy Perl Soma lábán cugos cipő van. Ennek hangon így szólt:

— Igaz magyar ember rámás csizmát visel.

Perl Soma szégyenében lesütötte a szemét és akkor legnagyobb meglepetésére észre vette, hogy Eötvös Károly is cugos cipőt visel.

— Bocsanatot kérek, de hiszen te is...

— Az más. Nekem a rámás csizma feltöri a tébamat.

FORGALMI ADÓ-ELTITKOLÁS MIATT KETTMILLIO LEJ PÉNZBÍRSÁGGAL BÜNTETTEK MEG ÖT CLUJI MÉSZÁROST.

Köztudomás szerint a mészárosok, ha két segédnél kevesebb munkást foglalkoztatnak és öt lőerőnél kevesebb gépi erőt használnak, kisiparosoknak tekintendők és forgalmi adó fizetésére nem kötelezhetők.

A cluji pénzügyigazgatóság ellenőrei ennek ellenére a közelmúltban razziát tartottak a nagyobb cluji husiparosoknál a ezek közül ötöt, köztük Réthy Károlyt,

forgalmi adó eltitkolása címén kétmillió lejnél nagyobb pénzbírsággal büntették meg, mert forgalmi adó regisztrert nem vezettek és forgalmi adót nem fizettek.

A megbírságolt mészárosok a bírság kivételét megfellebbezték a bírósághoz, a pénzügyigazgatóság azonban be sem várva a fellebbezés eredményét, a mészárosok ingatlanaira bekebelezte a bírságot.

KULONBSÉG.

Két utazó beszélget.

— Ma már ugye csinálunk üzletet, gyerek nézünk meg a repülőket, — mondja az egyik.

— Mit néztek én a repülőknél, — feleli a másik, — repülök én is egész nap eleget.

— Igen, de te nem csinálasz kunsztokat a levegőben.

Helyzetjelentés a valuták világfrontjáról

Hiába röpített fel tavaly a nemzetközi valutaháború zajos frontján a két békegalamb. — Kudarcot vallottak az elméletek és az új teóriák. — Amerika vezet az általános bizonytalanságban.

A döntő tényező a nemzetközi hadiipar...

Megtörtént tavaly és mégis szinte észrevétel nélkül röpített fel a két békegalamb a valuták világfrontján. Márciusban a nemzetközi kereskedelmi kamara tett hitet a valutabéke mellett, minden válságért és felfordulásért a békéltetést okolva. Ellentmondás ugyan nem történt, de nem érkezett válasz arra az ünnepélyes felhívásra sem, amelyben a Kamara, egy meg nem született megoldom elére állva, arra szólította fel a világot, hogy vessen véget a valuták mizsavarának és kössön békét vagy legalább fegyverszünetet azon a végtelen fronton, ahol aranykészletek és váltóárfolyamok állnak szemben a külkereskedelmi megkötöttségekkel és a kontingensek és kompenzációk tartalékhaderőivel.

Mostanában is rossz világ jár a békegalambokra.

Ezt követte májusban a nemzetközi fizetési bank megnyilatkozása. A bázei bank valamivel tárgyilagosabban jellemezte a helyzetet a ehhez képest egy árnyalattal — az előző békegalamb sorsának árnyalatával — hűvösebbek, megfontoltabbak voltak a helyzetből levont következtetései is. Ez a deklaráció már csak a békétárgyalások feltétlen szükségességét hangoztatja, a sorok közé bujtatott szemrehányással, hogy egyik ország sem törődik a szomszédjával. De azért tág kaput nyit a kompromisszumok számára, hogy mindenki mehessen tovább a maga útján, a békétárgyalások megindulása után is.

A világ azonban, amelyet akkor egészen más kérdések és események foglalkoztattak, csak ezt az egy tanácsot fogadta meg, még pedig azért, hogy a békétárgyalásokat megindította volna. A valuták mentek tovább a maguk lejtős utain és a deklarációk elhangzása óta a fontnak 10, a dollárnak 8, a yennek pedig minegy 15 százalékos sikerült leadnia korábbi értékéből, nem szólva a cseh koronáról, amely 16 százalékos leértékelés után ujonnan csatlakozott a versenyguruláshoz, a melynek startjelét az 1931 szeptember 21-én bekövetkezett fontdevalváció adta meg. A nyílt résztvevők száma azóta 30-ra szűkött fel és ezt a népes mezőnyt még szaporítják azok a titkos versenyzők is, akik névlegesen, a törvények betűje szerint, tehát féllábbal az aranyalapon állnak.

Elméletekkel nem lehet a koncot elosztani...

Mindenekelőtt az az elgondolás bukott meg, hogy aranymozgalmakkal az árakat tetszés szerint lehet befolyásolni bármelyik országban. Az aranylevonás nem idézett elő feltétlenül, mint a hogy könyvekből tanultuk, áresést, viszont nem jártak mindig áremelkedések az aranybeszívárgás nyomában. A feltételek és mellékkörülmények közt, ahol esetleg alkalmazható volna, elvész a törvény: az egész aranyelméletnek az az egyik alappillére.

Általában kudarcot vallott minden olyan elmélet és minden ábránd, amely az arany és az áru, a pénz és az egymáshoz való viszonyát akarta újra szabályozni — kudarcot vallott még azokban az esetekben is, amikor a jegybankokat a mindenkor konjunktúra szolgálatába állították.

Nem bizonyultak sokkal szerencsésebbeknek azok az új teóriák sem, amelyek az arany trón-

fosztottságáról szólnak. Kiderült, hogy téves mindjárt a kiindulópont, mert a font sem szüntette meg kapcsolatát az arannyal, nem „adta fel az aranystandardot”, hanem csak a rögzített paritással szakított. Egyébként sem Angliában, sem Amerikában soha nem voltak olyan magasak a jegybankok aranykészletei, mint most és nem voltak soha ilyen nagyok a magánosok kezén lévő készletek sem, amelyek az utóbbi években legalább 10 milliárd pengővel szaporodtak. Ez pedig szintén nem a trónfosztottság mellett szól.

Végül a külkereskedelmi és a fizetési mérlegeknek az érvényben levő devizarendszerek szerint csoportosított adatai annyira kuazák és egymáshoz sok vonatkozásban ellentmondók, hogy nem szolgáltatnak semmiféle érvt vagy bizonyítékot az aranystandard fentartása és a valutakérdés rendezése mellett, sem pedig ellene.

Az amerikai helyzetet még bonyolultabbá teszi az aranyáradek kérdésében küszöbön álló legfelső bírósági döntés. Az amerikai adósok, akik a kincsért is beleérvé, együttvéve mintegy 100 milliárd dollárt képviselnek, január végén vagy február első napjaiban arra ébredhetnek, hogy nem 100, hanem 140 milliárd dollárral tartoznak, miután az új éra két éven át, semmiféle áldozattól vissza nem riadva, elhárította velük, hogy a 140 milliárd tulajdonképpen csak 100 milliárdot ér. Minél inkább jut kifejezésre a 100 és a 140 közti különbség az alkotmányjogászok érvelésében, annál biztosabban dől halomra és foszlik szét az a problémakör, amely legundakör, amely a gumidollár körül képződött. A valutakérdésben tehát ott is elérkezett a nincs tovább időszaka.

A nemzetközi hadiipar dönt...

Ilyen előzmények után nem csoda, hogy a világsajtó egy idő óta ismét napirenden tartja a rendteremtés és a béke ügyét a valutakérdésben. Tagadhatatlan, hogy a külpolitikai légkör együtt hullámzik a valutabéke kilátásaival, mégis jogos a kételkedés azzal a hírrel szemben, amely már tudni véli, hogy Franciaország a békétárgyalások megindítását junktimba hozza a leszereléssel. A nemzetközi hadiiparnak ugyanis, amelynek tavalyi számláját szakemberek legalább 30 milliárd pengőre becsülik, igen jelentős szerepe van abban a konjunktúrában, amely már-már feledtetni a még mindig tartó világgazdasági válságot. Bármiely paradoxon hangzik tehát: ezt a tényezőt aligha fogják kikapcsolni a tárgyalásokból, amelyekben békéről, nyugalomról és a gazdaság felvirágoztatásáról lesz szó.

Lehetnek az óhajtott békének reális feltételei?

Az elméletek áttekinthetatlensége hozza magával, hogy ezekben a veszélytelen kérdésekben, amelyek éppen ezért sűrűn fognak szerepelni az előjövő valutakonferenciák napirendjén, nem lesz véleményváltás. Mindenki megegyezhetik abban, hogy a valutarendszabályok és a külkereskedelmi forgalom akadályai közt összefüggés van. A megoldást azonban ez nem teszi könnyebbé.

Igy például teljes egyértelműség mellett is nehezen képzelhető el, hogy az összes érdekelt államok megegyezzenek a valutarendezés és a külkereskedelmi korlátozások leépítésének sorrendjében. Előbb rögzítsék-e nemzetközi megállapodásokkal a váltóárfolyamokat a csak ezután kerüljenek a tárgyalászatokra a valutákkal most már szervesen összenőtt külkereskedelmi kérdések, vagy megfordítva? S emellett akadhatnak javíthatatlan fantaszta, akik egyszerre akarnak hozzá látni mindkét problémakör megoldásához és fel számolásához — de ennek a kétségkívül javult légkörben is túlzottan utópisztikus íze van.

De nincs az az utópia, amely ne válhatná valósággá akkor, amikor a valóság nyilegyenesen lefelé haladó útján szinte már kimerültek a lehetőségek.

Itt a hideg tél!

Régi ruháimat

Hoszpodár-hoz küldöm

áttestent, vegyileg tisztítom.

Arad, Strada Stroescu 13.
és Strada Eminescu 3

Cooperativa Industriaşilor din Arad a administrat în anul trecut treizeci şi şapte milioane dela o mie cincisute de membri şi a împrumutat cu două milioane de lei mai mult ca în 1933

Conversiunea nu a pricinuit pierderi însemnate Cooperativei, căci cu toate descrierile efectuate şi-a mărit averea cu un sfert de milion. — Capitalul propriu al instituţiei trece azi de opt milioane lei. — Bilanţul despre anul 1934 a dotat cu jumătate de milion fondul de rezervă. — Circulaţia cassei Cooperativei din anul trecut a fost peste treisute de milioane

Industriaşii orasului Arad se pot fâli cu bilanţul băncii industriasilor

Cooperativa de Credit a Industriaşilor din Arad prezintă de data aceasta darea de seamă despre al 35-lea an al activităţii ei. Anul trecut a fost plin de grele încercări, fiindcă criza generală economică a fost accentuată şi de sarcinile conversiunii, cari ne au apăsă foarte mult. Ca o cooperativă de credit industrial, a cărei membri se recrutează dintre meseriaşii municipiului şi dintre profesionişti cu diferite ocupaţiuni, n-am fost expuşi într-atât urmărilor conversiunii ca instituţiile de credit agrar, deci am reuşit a trece peste timpul critic cu reduceri şi rezervări neînsemnate. Am reuşit cu atât mai uşor, pentru că dintre membrii noştri numai un număr foarte restrâns s'a folosit de conversiune faţă de cooperativa, şi mai ales din consideraţiunea că cooperativa a procedat în tot cursul existenţei ei de 35 ani în principiul umanităţii faţă de membrii ei, iar membrii îndreptăţiţi la conversiune n'au voit să pângubească ceilalţi coasociaţi.

Acestei fidelităţi faţă de cooperativă îi putem mulţumi, că în ciuda crizei acute putem da seama despre prosperarea şi întărirea cooperativei noastre şi că cooperativa şi-a îndeplinit misiunea şi anul acesta, fiindcă a stat la dispoziţia membrilor cu mijloace mai bogate ca în anul anterior.

Trebuc să accentuăm, că baza oricărei activităţi rodnice este încrederea nesărită în ideea cooperativei şi că nu am lăsat-o niciodată eclipsa de alte idei, propagând mereu maxima, că cooperativa este pentru membri şi nu viceversa, membrii pentru cooperativă. Fidelitatea faţă de ideea cooperativei a făcut mare Cooperativa de Credit a Industriaşilor din Arad şi aceasta îi va majora numărul membrilor şi averea socială, ca activitatea ei binecuvântată să se extindă asupra tuturor membrilor, veghiând asupra intereselor lor şi înlesnindu-le prosperitatea existenţei. În anul acesta am ajutat membrii noştri cu credite noi de peste 2 milioane lei, aşa că creditul acordat de cooperativă atinge după mărturia bilanţului suma de 36 milioane 109 mii şi 604 lei.

Capitalul nostru propriu, cu toate reducerile efectuate în vederea stabilirii realităţii bilanţului, s'a majorat cu 250.813 lei şi a ajuns la suma de lei 8.079.836. Venitul net a fost de lei 417.305, cu totul că am dotat fondurile noastre de rezervă cu peste 500.000 lei. Venitul acesta ne permite să acordăm membrilor noştri dividendă de 5% după părţile sociale ca şi până acum. Prin aceasta am asigurat membrilor noştri o fructificare a averii lor ca şi în altă instituţiune financiară.

Miscarea în numărul membrilor în decursul anului 1934 a fost următoarea: Cooperativa a avut la finele anului 1933 un număr de 1425 de coasociaţi, în decursul anului au intrat 158 membri, au ieşit 67 membri, deci la finele anului 1934 au rămas 1516 coasociaţi.

Suma păţilor sociale achitate la finele anului 1933 a fost de lei 6.329.023, până ce în bilanţului din 31 Decembrie 1934 figurează cu suma de 6.374.339 lei. Fondul de rezervă a fost la finele anului 1933 lei 1.500.000, acum bilanţul arată suma de 1.653.588 lei, la care sumă adaogându-se dotarea din venitul acestui an cu 51.709 lei, se ridică la 1.705.297 lei, adică cu 205.297 mai mult ca în anul precedent. Prin aceasta capitalul nostru propriu atinge suma de 8.079.836 lei arătând o majorare de 250.813 lei.

Situaţia cassei în anul 1934 se arată astfel: la 1 Ianuarie a fost în casă numerar în valoare de lei 1.188.988, intrarea a fost în decursul anului 154.413.721 lei, adică în total 155.602.709 lei. Plăţile s'au cifrat la suma de 154.300.968 lei, a rămas deci numerar în casă lei 1.301.741. Circulaţia întreagă a cassei în anul trecut s'a urcat la suma de 309.953.677 lei.

În porofoliul cambiiilor s'au găsit la începutul anului efecte în valoare de 17.482.214 lei. Am escomptat 6.641 de cambii în valoare de lei 85.926.926 lei, ceace face în total lei 103.409.140. Din aceasta au fost achitate cambii pentru 85.686.854 lei, astfel a rămas în porofoliu cambii în valoare de 17.722.286 lei, deci cu 240.072 lei mai mult ca în anul precedent.

În cont curent membrii au fost debitaţi la finele anului 1933 cu 16.508.395 lei. În anul 1934 am acordat noi credite în suma de 16.065.289 lei, în acest timp a fost achitat o sumă de 14.045.118 lei, aşa că creditele acordate pe cont curent ating suma de 18.528.566 lei în bilanţul încheiat la 31 Decembrie 1934. Sporul la acest cont a fost de 2.020.171 lei.

Contul depunerilor a fost la finele anului 1933 de 28.140.991 lei, intrarea prin noi depuneri a fost de 44.820.490 lei în decursul anului faţă de care am plătit din contul depunerilor 45.158.470 lei, deci bilanţul nostru la 31 Decembrie 1934 arată ca depuneri o sumă de 27.803.051 lei.

Suma finală a bilanţului din 1934 este de 37.849.093 lei faţă de suma de 36.706.598 lei din anul trecut, deci are o majorare de 1.142.495 lei. Deverul total al anului trecut a fost de 697.871.738 lei.

Pentru a putea corespunde într-o largă măsură cerinţelor membrilor noştri, după un interval de mulţi ani ne am folosit iarăşi de reescompt în sumă de 1.287.185 lei.

Bilanţul nostru arată un profit pe anul 1934 în suma de lei 417.304. Pentru repartizarea acestei sume propunem, că în conformitate cu statutele noastre să se acorde:

Fondului de rezervă 10%	Lei 41.736
Diracţiunei 10%	" 41.730
Comiteului de cenzori 5%	" 20.865
Pentru dividenda părţilor sociale de 5%	" 280.000
Căminului Industriaşilor din Arad	" 15.000
Pentru scopuri publice la dispoziţia Direcţiunei	" 6.000
Suma restantă să se dea fondului de rezervă	" 9.979

In total, Lei 417.304.

Propunem Adunării Generale să decidă, că stabileşte suma bilanţului la 37.849.095 lei, iar profitul net în suma de 417.304 lei şi după ascultarea raportului Comitetului de Cenzori să acorde atât Direcţiunei cât şi Comitetul de Cenzori descărcarea pe anul 1934. Să primească propunerea Direcţiunei referitoare la repararea profitului net şi să ordone, că plata dividendelor şi a tanajemelor să se efectuească cu începerea dela 28 Ianuarie 1935.

Diracţiunea mai raportează că pe baza autorizaţiunei primite dela adunarea generală a pus în

Február

2

Aradi

Iparos Bál.

vânzare imobilele din str. Blanduziei Nr. 26 şi str. Numa Pompiliu Nr. 58, cari figurau în bilanţ, rezultatul îl vom raporta în anul 1935. A cumpărat la licitaţie fişcăla casa din str. Remus Nr. 10. Rugăm aprobarea adunării generale, precum autorizaţia de a vinde din mână liberă.

Facem suocut cu bucurie, că am redus procentul escomptului dela 11% din anul trecut la 9%. Sperăm, că procedura aceasta a direcţiunii, care a ţinut înaintea ochilor numai interesele membrilor, va servi nu numai la mulţumirea membrilor ei va îndemna membrii la îndeplinirea puţinătă a obligaţiunilor lor.

Deponentilor noştri cel mai însemnat, Grupelor de Ajutor de înmormântare a Industrişilor şi a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad le exprimăm mulţumirile noastre pentru încrederea care ne au acordat-o. Faţă de aceasta am administrat averea lor cu cea mai mare conştiinciozitate şi i-am ferit de pierderile de pe urma conversaţiunii, pentru ca să-şi poată îndeplini şi obligaţiunile lor fără constrângere.

Secţia de mărfuri pe credit arată iarăşi o creştere a afacerilor şi a ajuns nivelul din anul 1932 şi avem toată speranţa că aceasta este începutul unei dezvoltări mai mari. Faţă de deverul anului 1933 care a fost de lei 3.212.091, în anul 1934 deverul mărfurilor vândute a fost de lei 4.971.413. Sporul a fost deci 1.759.322 lei, adică 55%. Numărul membrilor noştri cumpărători trece de 4.000. Membrilor noştri comercianţi şi industrişi le achităm punctual la fiecare lună sumele cuvenite. Serviciul conştiincios şi punctual asigură secţiei de mărfuri mulţi amici şi un număr de cumpărători constant, ceace constituie a bază a dezvoltării viitoare.

Moartea n'a cruşat nici în acest an Cooperativa noastră. Dl. Adalbert Doroghy, care de mai bine de 10 ani şi-a îndeplinit funcţiunea responsabilă cu cea mai mare sârguinţă şi conştiinciozitate ne a părăsit, după o grea şi lungă suferinţă. Rugăm adunarea generală să-şi exprime compătimirea prin procesul-verbal al acestei adunări. Moartea ne a răpit şi pe Dl. Ioan Tóth, fost membrul secol dealungul unui deceniu Comitetului nostru, amintirea lui o vom păstra cu duioşie.

Prezenta adunare generală are datoria de a complecta direcţiunea, fiindcă conform statutelor noastre urmează a se alege 4 membri în direcţiune, şi anume locul dlui Coloman Varga demisionat în cursul anului şi locul dlui Matei Baricz plecat din acest oraş. A expirat mai departe mandatul directorilor Richard Schaefer şi Iuliu Menger. Intregul Comitet de Cenzori urmează a fi ales, fiindcă mandatul lor de trei ani expiră cu această adunare generală. Tot aşa urmează a fi aleşi şi 40 de membri în Comitet a căror mandat expiră. Locurile devenite vacante vor fi completate prin alegere. Propunerile noastre referitoare le vom face la punctul corespunzător al ordinii de zi. În conformitate cu statutele noastre acei a căror mandat a expirat pot fi realeşi.

Avem onoare a raporta mai departe că cooperativa noastră şi-a serbat la 21 Octombrie 1934 jubileul de 35 ani al fondării şi 12 ani dela reorganizarea cooperativei printr-o adunare festivă, cu care ocazie am organizat o expoziţie din relievrile noastre. Am expus prin graficoane, precum prin modele, marea dezvoltare şi drumul parcurs de cooperativă în diferitele ei ramuri de activitate, afară de aceasta am editat un album separat în amintirea acestei zile. După masă am dat un cseiu în onorarea membrilor noştri şi a familiilor lor. Ne am folosit de această serbare de înălţare sufletească de a propaga ideea cooperaţiei, de a întări membrii noştri în credinţa lor, dar ne am exprimat mai ales mulţumirea faţă de acei cari au înfăptuit marea operă a fondării şi a renasterii.

Nouă ne a rămas numai o singură datorie, de a păstra bine moştenirea lăsată dela predecesori, de a-o desvolta mai departe şi de a întări cooperativa noastră. Pentru aceasta avem însă nevoie de ajutorul tuturor membrilor. Deaceia rugăm adunarea generală şi prin ea toţi membrii cooperativei, ca să majoreze fiecare după putinţă numărul părţilor sale sociale şi ca fiecare membru să adune noi coasociaţi, fiindcă industria Aradului numai dela această instituţiune industrială îşi poate aştepta mântuirea. Numai o cooperativă de credit puternică, care dispune de un capital mare şi are încrederea deplină a industrişilor, va putea pune stavilă decaderii constante a meseriaşilor din cauza crizei economice. Numai

Szigoru miniszteri intézkedés azok ellen, akik az új külkereskedelmi rendszerre való hivatkozással felemelték áraikat

Az árdragítási törvény paragrafusait alkalmazzák az intézkedést nem respektáló iparosok és kereskedőre.

Az ipari és kereskedelmi miniszter körrendeletet intézett az összes prefektusokhoz, hogy

erélyes intézkedésekkel védjék meg a fogyasztók nagy tömegének érdekeit bizonyos üzlekedő iparosokkal és kereskedőkkel szemben, akik egyes cikkek, főleg tömegfogyasztási áruk árát indokolatlanul megdrágították.

A miniszter nem fogadja el azt az indokolást, hogy az új árucserre és külkereskedelmi rendszer megnehezíti ezeknek a cikkeknek a beszerzését. A rendelet kijelenti, hogy a megállapítások

szerint a kereskedők legtöbbje megfelelő árukészlettel rendelkezik és így olyan árdragítást követnek el a fogyasztók terhére, ami semmivel sem indokolható.

A miniszteri rendelet utasítja a prefektusokat, hogy az árdragító kereskedőket és iparosokkal szemben

szigoruan alkalmazzák a spekulatív törvény büntető rendszabályait.

Az árdragításért egyszer megbüntetett kereskedő nem kaphat többé behozatali engedélyt.

Mi tette tönkre a multban virágzó aradi sütőipart?

A pecikai kenyér elleni küzdemük máig sem hozott eredményt. — A haszon a pecikálaké, az aradi sütőknek csak az adó és a magas rczsi maradt.

Segíthet-e rajtuk az iparkamara?

Az aradi sütőiparosok szindikátusa az elmúlt napokban terjesztette be az iparkamarához szokásos évi jelentését, amelyben az aradi pékipar helyzetéről számol be. A terjedelmes jelentés részletesen felsorolja a sütőiparosok panaszait és rámutat arra a válságra, amely ezt a szakmát valószínűleg tönkretesz. Az aradi pékiparosok helyzetét, írja a beadvány, rendkívül megnehezítik a pecikai sütők, akik házilapszerűen üzik a kenyérsütést és előzönlük az aradi piacot, illegális konkurrenciát csinálva a nagy adóval, illetékekkel és más terhekkel sújtott pékeknek. A sütőiparosok már számtalanszor intervenáltak illetékes helyen, hogy tiltsák el a pecikálaknak az Aradon való árusítást, vagy adóztassák meg őket is olyan mértékben, mint a hivatásos sütőiparosokat, de ez

irányu közbelépésük eredménytelen maradt. A jelentés többi része a forgalmi adó-panaszokat sorolja fel és felemlíti, hogy a kisiparosok mentesek a forgalmi törvény alól, egyedül a pékiparosokat sújtja ez a méltánytalan törvény. Ilyen körülmények között nem csoda, ha ez az egykor virágzó szakma teljesen tönkrement. Az általános gazdasági krízisen és tulajdózáson kívül még a felemelő betegségyűző illetékek is sújtják a pékeket, továbbá, hogy a pékiparba betolakodott képzettség nélküli kontárelemek a pékiparosok számát az eddigiek duplájára emelték, ami egészségtelen versenyt idézett elő. Az aradi sütőiparosok szindikátusa kéri az Iparkamara hathatós támogatását a jogos sérelmek orvoslására és hogy a pékipart megmentsék a teljes lezúllástól.

pe calca cooperativei vor putea aduna noui puteri, acei cari luptă singuri, părăsiţi, pentru pâinea de toate zilele.

Dacă până acum am fost nepăsători faţă de cooperativa noastră, să revenim acum cu dragoste şi dispuşi la sacrificii. Dacă până acum ne a orbit ura şi ne am atacat reciproc, să ne adune acum într-o singură tabără ideea cooperaţiei, a cărei strălucire să ne arate drumul drept, pe care să mergem şi a cărei căldură să ne unească forţele, să ne putem îndeplini misiunea şi ţelurile propuse.

Cooperativa de Credit a Industrişilor, care timp de o generaţie depune o muncă grea şi folositoare, să rămână şi pe mai departe cetatea puternică a conştiinţei profesionale industriale, la care să poată să-şi ridice ochii cu mândrie fiecare meseriaş, care a contribuit cu cât de puţin la realizarea ei.

Rugăm onorata adunare generală de a primi propunerile noastre şi de a decide în acest sens. Arad, la 31 Decembrie 1934.

Direcţiunea.

KÉRJEN MINDENÜTT

„ELZETT”

BUTORZÁRAT



KAPHATÓ MINDEN VASKERESKEDÉSSEN.

Ezerötszáz tag harminchét millióját kezelte a múlt évben az Aradi Iparosok Hitelszövetkezete és kétmillió lejjel nagyobb hitelt folyósított tagjainak mint 1933-ban

A konverzió nem okozott nagyobb veszteséget a Hitelszövetkezetnek, mert az a szükséges leírások ellenére is negyedmillióval szaporította vagyonát. — Az intézet saját tőkéje ma már meghaladja a nyolcmillió lejt. — A tartalékalapot félmillió lejjel dotálta az 1934. évi mérleg. — Több mint háromszázmillió lejt tesz ki a Szövetkezet múltévi pénztári forgalma.

Büszke lehet az aradi iparosbank mérlegére Arad város iparossága

Az Aradi Iparosok Hitelszövetkezete ezúttal 35-ik ülésvényének eredményéről számol be. Nehéz megpróbáltatásokkal teli évet hagytunk magunk mögött, mert az általános gazdasági válságnak ebben az évben még a konverziós bajokkal is meg kellett küzdenünk, amelyek szintén súlyos teherként neheztek reánk. Mint ipari hitelszövetkezet, amelynek tagjai a városi iparosokból, valamint a többi gazdasági pályákon működőkből tevődnek össze, intézetünk kevésbé volt a konverzió hatásának kitéve, mint az agrár-kölcsönökkel foglalkozó hitelintézetek. Egészen kismérvű leírásokkal és tartalékolásokkal sikerült tehát áthidalnunk a válságos időt. Megkönnyítette a helyzetet, hogy tagjaink közül csak nagyon kevesen vettek igénybe a szövetkezettel szemben a konverziós kedvezményt, ez főként annak tulajdonítható, hogy az Aradi Iparosok Hitelszövetkezete fennállásának harmincöt éve alatt mindig a leghumánusabban járt el tagjaival szemben, így a tagok sem alarták tagtársaikat megkárosítani.

Ez a Szövetkezethez való hűség hozta magával, hogy a válságos idők ellenére Szövetkezetünk előhaladásáról és megerősödéséről számolhatunk be. A Szövetkezet ezidén is betöltötte hivatását, mert még nagyobb mérvben állott tagjai rendelkezésére, mint az előző évben.

Hangsúlyoznunk kell, hogy minden eredményes munkánk alapja a szövetkezeti eszmébe vetett tántoríthatatlan hit. Sohasem engedtük elhomályosítani a szövetkezeti eszmét, amely abban csúcsosodik ki, hogy a Szövetkezet van a tagokért és nem a tagok a Szövetkezetért. A szövetkezeti eszméhez való hűség tette naggyá az Aradi Iparosok Hitelszövetkezetét és ez fogja mindig nagyobbá tenni úgy tagjai számában, mint vagyoni erejében, hogy áldásos működése kitárjadjon az intézet minden egyes tagjára. Istápolva érdekeit, megkönnyítve előhaladását és boldogulását. Az idei évben több mint 2 millió lejt újabb hitellel támogattuk tagjainkat. Kihelyezéseink a mérleg tanúsága szerint 36 millió 109 ezer és 604 lejt tettek ki.

Saját tőkének a mérleg reálításának érdekében tett nagymérvű leírások ellenére 250,813 lejjel szaporodott és 8,079,836 lejt ért el. A tiszta nyereségünk 417,305 lejt tesz ki, annak ellenére, hogy tartalékjainkat több mint 500,000 lejjel dotáltuk. Ez az elért tiszta nyereség megengedi, hogy tagjainknak az üzletrészekre eső 5 százalékos osztalékot mint azt eddig tettük, most is kifizethessük. Ezzel tagjainknak az üzletrészekben fekvő vagyonuk után olyan kamatozást biztosítottunk, mint egy pénztáré: sem.

Tagjaink létszámában az 1934-ik év folyamán előállott változások a következők voltak: a Szövetkezetnek az 1933-ik év végén 1425 tagja volt; az év folyamán belépett 158 tag, kilépett 67 tag s így maradt az 1934-ik év végén 1516 tag.

A befizetett üzletrészek összege az 1933-ik év végén 6,329,023 lejt tett ki, míg 1934. december 31-én e címen 6,374,339 lejt szerepel a mérlegben. Tartalékalapunk az 1933-ik év végén 1 millió 500,000 lejt volt, míg most a mérleg 1 millió 653,588 lejt mutat ki, amihez hozzáadva a tartalékalapnak az idei nyereségből 51,709 lejjel való növelését, az 1,705,297 lejt emelkedik fel, vagyis 205,297 lejjel nagyobb, mint az előző évben. Ezzel saját tőkének eléri a 8,079,836 lejt. A szaporulat 250,813 lejt.

A pénztári forgalom az 1934-ik évben a következőleg alakult: Január 1-én volt a pénztárban 1,188,988 lejt; befolyt az év folyamán 154,413,721 lejt, ami kiért 155,602,709 lejt. Kifizetett 154,300,968 lejt, így a pénztárban 1 millió 301,741 lejt maradt. Az egész évi pénztári forgalom 309,953,677 lejt ment fel.

A váltóárcában az év elején 17,482,214 lejt értékű váltó volt. Leszámitoltunk 6,641 váltót 85,926,926 lejt értékben, ami kitett összesen 103 millió 409,140 lejt. Ebből bevaltoztak 85,686,854 lejt értékű váltót s így a váltóárcában 1934. december 31-én 17,722,286 lejt értékű váltó maradt 240,072 lejjel nagyobb értékben mint az előző évben.

Folyószámlán tagjaink az 1933-ik év végén 16,508,395 lejt vettek igénybe, az 1934-ik évben 16,065,289 lejt újabb hitelt engedélyeztünk. Vissza-fizettek ugyanezen idő alatt 14,045,118 lejt. Az év végén a folyószámla-tartozások 18,528,566 lejt összegben vannak tehát az 1934. dec. 31-én lezárt mérlegben felvéve. A szaporodás ezen a számlán 2,020,171 lejt tett ki.

Betétszámlán az 1933-ik év végén betétállományunk 28,140,991 lejtben volt megállapítva. Az év folyamán 44,820,490 lejt értékű új betét folyt be, amivel szemben kifizettünk a betétszámláról 45,158,470 lejt. Mérlegünk tehát 1934. dec. 31-én 27,803,051 lejt betétet tüntet fel.

Az 1934-ik év végén mérlegünk végösszege 37,849,095 lejt tett ki, míg az előző évi mérleg összege 36,706,598 lejt volt, így az emelkedés 1,142,497 lejt. Az évi összeforgalom pedig 697 millió 871,738 lejt összeget mutat fel.

Hogy tagjaink hitel igényeinek minél jobban megfelelhessünk, most sok év után ismét visszaszámitolási hitelt vettünk igénybe a mérleg tanúsága szerint 1,287,185 lejt összegben.

Mérlegünk az 1934-ik évi tiszta nyereséget 417,304 lejtben tünteti ki. Ennek felosztására nézve javasoljuk, hogy az alapszabályok értelmében adassék:

A tartalékalapnak 10%	Lejt 41.730
Az Igazgatóság részére 10%	„ 41.730
A felügyelőbizottságnak 5%	„ 20.865
Az üzletrészek 5%-os osztalékára	„ 280.000
Az Aradi Iparos Otthonnak	„ 15.000
Közcélokra az Igazgatóság rendelkezésére	„ 8.000
A fennmaradó összeg csatoltassék a tartalékalaphoz	„ 9.979
Osszesen Lejt	417.304

Javasoljuk a közgyűlésnek, mondja ki, hogy a mérleget, 37,849,095 lejtben, a tiszta nyereséget pedig 417,304 lejtben állapítja meg és a felügyelőbizottság jelentésének meghallgatása után, a felmentvényt úgy az Igazgatóságnak, mint a Felügyelőbizottságnak az elmúlt 1934. évre megadja. Fogadja el az Igazgatóság javaslatát a tiszta nyereség felosztására nézve is és rendelje el, hogy az osztalékok és jutalékok 1935. január 28-tól kezdve fizetessenek ki.

Jelenti az Igazgatóság, hogy a közgyűléstől nyert felhatalmazás alapján a mérlegben szereplő Str. Blănduzei 26. és a Str. Numa Pompiliu 58. számú házak eladás alatt vannak, az eredmény: az 1935. évben fogjuk bejelenteni. Megvettük adóárverésen a Str. Remus 10 sz. házat. Kérjük a Közgyűlés jóváhagyását és felhatalmazását arra, hogy a házat szabadkézből eladhassuk.

Örömmel jelentjük, hogy tagjaink terhére megkönnyebbitendő, december 17-ől kezdve úgy a váltó-, mint a folyószámla-kölcsönöknél a kamatlábat 9%-ra szállítottuk le az előző 11%-al szemben. Hiszünk, hogy az Igazgatóságnak ez az eljárása, amiben tisztán a tagok érdekeit tartottuk szem előtt, nemcsak nagy megnyugvást fog kelteni, hanem a tagok kamatfizetési kötelezettségének a legpontosabb teljesítésére is fog vezetni.

Legnagyobb beövöinknek az Iparosok és Polgári Jótékony Egylet Temetkezési csoportjainak mély hálánkat fejezzük ki az irányunkban megnyilatkozó bizalomért. Megállapítjuk azonban, hogy legteljesebben kezeltük vagyonukat. Megmentettük őket a konverziós veszteségektől, s így szilárd alapot nyújtottunk arra nézve, hogy vállalt kötelezettségeiknek teljes egészében eleget tegyenek. A szövetkezet kebelében működő Áruhitelosztály ismét emelkedő forgalmat mutat ki. Elérte a múlt évben az 1932-ik évi nívót. Reményünk van arra, hogy ez egy nagyobb fejlődés kezdetének jele. Az 1933-ik évi forgalommal szemben, amely 3,212,091 lejt tett ki, az 1934-ik évben a forgalom eladott árukban elérte a 4 millió 971,413 lejt. Az emelkedés 1,759,322 lejt, ami 55 százalék. Vásárló tagjainak száma meghaladja a négyezret. Kereskedő és iparos tagjainknak pontosan fizetjük havonta a nekik esedékes össze-

geket. A vásárló tagok pontos és lelkiismeretes kiszolgálása sok barátot és állandó vevőkört biztosít az Áruhitelesztálynak, ami a további fejlődésre kellő alapot nyújt.

A halál ez vében sem kímélte meg Szövetkezetünket. Doroghy Béla pénztárnokunk, aki 10 évvel hosszabb idő óta teljesítette páratlan szorgalommal és a legnagyobb lelkiismeretességgel felelősségteljes hivatását, hosszú és kínos betegség után itt hagyott bennünket. Elvesztése felett érzett mély fájdalomnak adjon a közgyűlés kifejezést és a mai gyűlés jegyzőkönyvében örökítse meg emlékét. Választmányunknak évtizedes buzgó tagját, Tóth János asztalosmestert is elszállította a halál az élők sorából. Emlékét kegyelettel fogjuk megőrizni.

Jelen közgyűlés hívatta van az igazgatóság megbeszélésére, mivel alapszabályainak értelmében 4 igazgatósági tag helye töltendő be. Az év folyamán tisztségéről lemondott Varga Kálmán és az alköztöltött Baricz Máté helyei, továbbá Schaeffer Richard és Menczer Gyula igazgatósági tagok lejárt mandátuma. Választás alá kerül az egész felügyelő bizottság is, mivel annak három éves megbízatása a mai közgyűléssel lejárt. Ugyancsak betöltésre vár 40 választmányi tag helye is, mandátumuk lejártával. A megüresedett helyeket jelen közgyűlés fogja választás útján betölteni. Javaslatainkat a napirend megfelelő pontjánál fogjuk előterjeszteni. Alapszabályaink értelmében azok, akiknek megbízatása lejárt, újból megválaszthatók tisztségeikre.

Jelentjük továbbá, hogy 1934. október 21-én közgyűlés keretében ünnepelte meg Szövetkezetünk fennállásának 35-ik és üjjalakulásának 12-ik évfordulóját. Ez alkalommal kiállítás rendeztünk emlékéinkből és grafikonokon, valamint szemléltető alakokon mutatuk be a Szövetkezet egyes üzletágainak hatalmas fejlődését. Ezenkívül külön albumot is adtunk ki a nap emlékéül. Délután műsoros teán láttuk vendégül a szövetkezeti tagjait. A lélekemelő ünnepet arra használtuk fel, hogy a szövetkezeti eszmét propagáljuk, tagjainkat megerősítsük a hitben, de főképpen hálaunkat önkéntes leróni azoknak, akik az alapítás és az üjjalakulás nagy munkáját elvégezték.

Nekünk csak egy feladatunk maradt: az elődöktől átvett örökséget hiven megőrizni, azt tovább fejleszteni és a Szövetkezetet naggyá tenni. Ehhez azonban szükség van az összes tagok együttes és vállalt munkájára. Arra kérjük tehát a Közgyűlést és ezáltal a Szövetkezet minden egyes tagját, hogy erejéhez képest növelje üzletirészeinek számát és hogy tagjaink mindegyike apostolként toborozzon új tagokat táborunkba, mert a vároznak ezzel az iparos intézményével áll vagy bukik Arad iparos társadalmá. Csak egy nagy tökeerős és az iparosok teljes bizalmával rendelkező hitelszövetkezet lesz arra képes, hogy megállítsa a gazdasági válság folytán lefelé csúszó iparosok százainak tönkremenetelét. Csak a Szövetkezet útján nyerhetnek újabb erőt azok, akik elhagyatva, egyedül küzdenek a megélhetésért.

Ha eddig a közöny és a nemtörődömség folytán hidegek voltunk saját Szövetkezetünk iránt, pótoljuk azt most meleg szeretettel és áldozatkészséggel. Ha eddig gyűlölet vakká tett egymás ellen hadakoztunk, egyesítsen most mindnyájunkat egy táborba a szövetkezeti eszme. Ennek az eszmének fénye világosítsa meg az utat, amelyen haladnunk kell és izzó melege olvassza egységessé akarattunkat, hogy hatalmas erővel támogathasson bennünket célkitűzéseink elérésében.

Az Aradi Iparosok Hitelszövetkezte, amely immár egy emberöltőn túl végzi eredményes munkáját, maradjon továbbra is megbonthatatlan és erős vára az iparos öntudatnak, a mindent lebíró erőnek, melyre büszkén tekintsen fel minden iparos, aki csak egy téglá beépítésével vagy egy kánál habarccsal segített azt felépíteni.

Kérjük a Közgyűlést, hogy javaslatainkat fogadja el és emelje azokat határozattá.

Arad, 1934. December 31-én.

Az igazgatóság.

Versenyfőzést rendeznek a budapesti vendéglősök

A Budapesti Szállodások és Vendéglősök Ipartestülete eredményes mozgalmá az éttermek és a város idegenforgalmának emelése érdekében.

Miért nem követik a példát a mi városaink vendégiparosai is?

Am múlt telen a magyar főváros gourmet-jai versenyt ettek a Budapesti Szállodások és Vendéglősök Ipartestülete által rendezett dísznótóros versenyen. Éttermek és vendéglők egymáson túltéve igyekeztek bemutatni, milyennek is kell lenni az igazi dísznótórnak. Zsűri és az érdeklődő közönség pedig abban versenyzett, hogy miként és hogyan kell élvezni a magyar konyha főstjének javát.

A versenynek óriási sikere volt és nyilván az készíti az ipartestületet, hogy most megismétlje a versenyt, ezúttal azonban nem a dísznótó a verseny tárgya, hanem a magyaros ételek. Ez sokkal szélesebb körben ad alkalmat az évszázadok során kigondolt legjobb magyaros ételek elkészítésére, felszolgálására és elfogyasztására. Az izes, pompás falatokat a zsűrinek kell elköltöztetnie, amelyben nemcsak híres magyar szakácsok, de a legjobb gyomru és legjobb étvágyu polgárok is résztvesznek. Szerencsére nem mennyiségi, csak minőségi a verseny és így az orvosdoktoroknak tulsok dolgot a versenyen való részvétel nem fog okozni. Ellenben alkalmas lesz arra, hogy a régi idők ételremekeit újra népszerűsítsék és kelen-dőssé legyenek.

A versenyről és annak céljairól Gundel Károly, a szakácsművészet nagy szakértője, a következőket mondotta el:

A multévi dísznótóros versenyeknek a nagy erkölcsi sikerén kívül reális hasznuk is volt. A nagyközönség ugyanis felfigyelt arra, hogy a szakácsos és mindennapi étkezéseken kívül van a terített asztalnak különleges öröme is. Erre skartuk felhívni a közönség figyelmét és ezt a célt el is értük. Az új versenyben a vendéglősök figyelemmel kísérik az étrend összeállításában az örövendően fellendült idegenforgalmunkat is. A

verseny szabályaiban hangsúlyozzuk, hogy a szakácsok a külföldiek ízlelést és kíváncsiságait is vegyék figyelembe. Ez a szempont nemcsak helyes, de okos is. Az a külföldi, aki Magyarországon jártában megízlelte és megízerezte a magyar ételeket, máskor is eljön, másokat is ideküld, mert hiszen régi idegenforgalmi tapasztalat az, hogy semmi se vonzza jobban az utazókat, mint éppen a specialitás. Ez a verseny egyúttal erőpróbája is a vendégiparnak, mert hiszen olyan vendéglők is résztvesznek benne, amelyek különben nem igen részt vesznek az idegenforgalom áldásában.

A magyar ételek versenye február elején indul meg, a versenyek győztesei; vendéglősök és szakácsok egyaránt tiszteletdíjakat, illetve okleveleket nyernek.

VESZEDELMEZ PINCSI

Két hatalmas bernáthegyi kutya megy az uccán. Egyszerre csak szembe jön velük egy kis pincsi, mire az egyik bernáthegyi gyors futásnak ered. A másik bernáthegyi aló, wána. Amikor utólról megkérdezi:

— Nem értem, hogy ijedtél meg annyira ettől a nyavalyás kis pincsitől?

— Nem értem, — válaszolt a másik — hát, ha nem értem, figyelmeztetlek, hogy ennek a kis kutyának van Aradon a leghidegebb orra.

✱

ÖRÖM.

— Miért veri olyan kegyetlenül azt a szerencsétlen kutyát?

— Hogy örömet szerezzen neki.

— Azzal, hogy üti?

— Nem. Azzal, hogy abba hagyom.



Jogesetek a kisipar köréből

A MEGRENDELŐ NEM KÖTELES ATVENNI A GÉPET, HOGYHA AZ CSAK JAVÍTÁS UTÁN HASZNALHATÓ

Ilyen esetben a megrendelő szabadon választhat a két lehetőség között: vagy eláll az ügylettől, vagy levonásba helyezi a gép javításának költségét

HOGYAN INDOKOLTA ERDEKES ELVI BONTÉSET A LEGFŐBB SEMMITŐSZEK?

Egy könyvkötőmester fűzőgépet vásárolt. A gépet, mielőtt megvette volna, nem próbálta ki, hanem csak megnézte a vámraktárban, ahonnan akkor azt az eladó még nem szállította el. Ezzel szemben az eladó kötelezte magát, hogy a gépet, amely 42 cm magas könyvek fűzésére alkalmas, teljesen használható állapotban bocsátja a vevő rendelkezésére. Meg kell jegyeznünk még azt is, hogy a gépet megvásárló szakiparos a fűzőapparatot nem ismerte, mert az teljesen új típus volt.

A gép átvétele után használat közben kiderült, hogy az csak bizonyos javítások eszközése után működik kifogástalanul. Miután a vevő ezt szakértővel is megállapította, az eladónak tudomására hozta, hogy a gép megvásárlásától eláll, miután az csak javítás után alkalmas arra a célra, amire ő megvásárolta.

Az eladó szintén gépszakértő szakvéleménye alapján kijelentette, hogy miután a gép bizonyos

javítások után alkalmas arra a célra, amire a vevő megvásárolta, az ügylettől nem áll el. Nincs kifogása az ellen, hogy a javításért járó összeget a vevő a gép árából levonja; de kiveteli a vételárból még hátralékos összeg kifizetését.

Vevő eladónak ezt a kívánságát arra való hivatkozással, hogy az ügylettől már állt és a gépet eladó rendelkezésére bocsátotta, nem teljesítette. A kereskedelmi törvény 348. szakaszára hivatkozott, hangsúlyozva, hogy az áru a kikötött feltételeknek nem felelt meg. Ő hibátlan, működésre azonnal alkalmas gépet vásárolt és az eladó ilyen gép szállítását ígerte. Vevő ezt a tényt kellő időben közölte is a gép eladójával. Azt, hogy eladó később a gépet megjavította és azt használatra alkalmassá tette, nem veszi tudomásul, mert ő már elállt az ügylettől.

Eladó perelt. A bíróság első és második fóruma helyt adott a keresetnek. Kötelezték vevő alperest, hogy a javítási költségek levonása mellett a gép vételárát eladónak fizesse meg. A legfelsőbb semmitőszék azonban, megsemmisítve a két alsófokú bíróság ítéletét, a felperes keresetét elutasította. Az igen érdekes indoklást alábbiakban adjuk:

A kereskedelmi törvény 348-ik szakasza szerint a vevő, ha az áru a kikötött feltételeknek nem felelt meg, vagy eláll az ügylettől, vagy a vételár megfelelő lezállításával élhet. Vevő e két jog között szabadon választhat. Eladó e szakaszra való hivatkozással nem követelheti az áru átvételét és a vételár megfizetését. Nem teheti ezt akkor sem, hogyha a javítások eszközése által a gépet használhatóvá tette. A vevő ugyanis ekkor már a törvény által számára biztosított egyik jogot, a vételtől való elállást gyakorolta. A javítás által használhatóvá tett gép átvételére vevő csak akkor lenne kötelezhető, hogyha az ügylet feltételeitől való ezen eltérés a vevő jóváhagyása mellett történt volna.

Közl.: Kék Sándor dr. ügyvéd.

Hirdessen

„AZ IPAROS”-ban

Mit kívánt a sibiui Iparos- és kereskedőnaggyűlés?

Adókönyvitést, az iparkamarák meghagyását, az ipartörvény egységesítését

A patenta fixa hátrányos a kisüzemekre. — Ami jó Olaszországban, nem felel meg nálunk. — A mostani ipari jogszolgáltatás káros következményeket szül az iparosságra.

Egyszeri adóztatási rendszer, egyszeri adóvallomás!

Szebenmegye gyárosai, kereskedői és iparosai vasárnap naggyűlést tartottak Sibiuban és az összes időszaki kérdéseket megvitaták. A gyűlést Martin Miklós, a Kereskedelmi Tanács helyi szekciójának elnöke nyitotta meg. Bevezető beszédében üdvözölte a megjelenteket és a gyűlés nevében felkérte a jelenlévő Samuila szenátort, a kereskedelmi kamarák képviselőjét, a gyűlés levezetésére. Martin Miklós, az első felszólaló

részletesen rámutatott a jelenlegi adóztatási rendszer tarthatatlanságára.

Beszédében kiemelte

a patenta fixa rendszerű adóalapok különbségét a kisüzemekre háruló hátrányos következményekről,

Az állam ezen adórendszer bevezetésével nem méltányolta eléggé az iparosok és kereskedők érdekeit. Hosszu fejtegetések után azt a konkluziót vona le, hogy

az iparos és kereskedő érdekeknek az egyszeri adóztatási rendszer meg az egyszeri adóvallomás felel meg leginkább.

A továbbiakban az adótörvény azon rendelkezéseivel foglalkozott, mely a kereskedelmi üzemeknek a könyvvitel vezetését kötelezővé teszi, ugyanakkor azonban a törvény semmi rendelkezést nem tartalmaz a kisüzemekről. Illetve, akik nem tudásuk folytán képtelenek az előírásnak megfelelően szabályszerű könyvet vezetni. Beszédének befejezésénél leszögezte, hogy

a hazai gazdasági élet adókönyvitéseket követel.

Roslanu Gyula a Kereskedelmi és Iparkamara feloszlata ellen tartott hosszú beszámolót. Kifejtette, hogy 1925 óta, amikor a kamarák felállásáról az első törvény megjelent, ezidig már negyedszer történt módosításokon esett keresztül, a jelenlegi azonban nagyon megtépázta a szóbanforgó törvényt. Leon helyettes államtitkár már másodszor volt Olaszországban tanulmányúton. Ugyanis a feloszlátandó Kereskedelmi és Iparkamarákat olasz mintára akarják megszervezni. A szónok élesen kikelt a kormány eme törvényével szemben, hangsúlyozva azt, hogy

ami a szervezeti alapon működő Olaszországnak előnyösen felel meg, nem jelentéltőlantul azt, hogy e rendszert Románia is kövesse.

Ezután az ipartörvények egymásnak ellentmondó intézkedéseire mutatott rá.

A régebben érvényben levő erdélyi ipartörvényekkel szemben a mostani helyzet csak láro következményeket szül az iparosságra

Dr. Sándor, a kereskedelmi kamara titkára

a kontingentálási rendszer előírásainak az alkalmazásban való megkönnyítést tartotta szükség-szerűnek. Azután dr. Rosca Victor, a betegsegélyző pénztár elnöke szólt fel, majd Papp Demeter, a román vendéglősök szövetségeének beszámoló-ját adta elő az italmérési engedélyek községi taxáját illetőleg.

Bor-sátor: Fock Gábor, ifj. Fock László, As árák az iparosbál hagyományainak megfelelően természetesen idén is olcsók lesznek. Legnagyobb tétel a belépődíj, amelyet személyenként 50 lejben állapított meg a rendezőség.

Tíz év előtt a legmagasabb italmérési illeték hatszáz lej volt, ma háromezeröttszáz lej a legalacsonyabb

Szomorú statisztikai adatok a timisoarai vendégipar mai helyzetéről.

A timisoarai vendéglősök és kávézók panaszkodnak, hogy az ő iparuk sem az a jókora me-tatarság többé, ami régen volt. A nagyobb kávéhá-zak ugyan ma sem mondhatók rossz üzletnek, egy-két tőrheiden menő étterem és kisebb vendéglő is van még, azonban a többi éppen, hogy tengődik.

Timisoarán a múlt esztendőben tízezer vendéglő és korcsma zárult be, ezzel szemben tízezer új nyílt meg. Jelenleg a város területén kétszázötvenhat italmérési engedély van érvényben. Ezek közül hetet kávéházak, kilencet étter-mek, százötvenhat pedig vendéglők és korcsmák gyakorolnak. A többi italmérési engedély főszere-kesezők birtokában van, ahol pálinkát pohá-rakban és személyenként legfeljebb két deci meny-nységig mérhetnek csak ki, bort és sört ellenben kizárólag zárt palackokban, elvitelre árusíthatnak.

Tíz esztendő alatt az italmérési engedélyak gyakorlása közel ezer százalékkal drágult meg. Tíz esztendő előtt például az italmérési engedély évi illetéke száz és hatszáz lej között mozgott, ma a legkisebb illeték háromezeröttszáz lej, a leg-magasabb pedig százezer lej.

Körülbelül ugyanilyen arányban emelkedett az állami és a városi adó is. Tíz év előtt az ita-lmérések tulajdonosainak nem kellett személyzeti adót fizetni, ma ellenben ezen a címen magas terhek vannak. Ugyancsak sokszorososan növekedt a betegsegélyző járuléka is, amelyet a tu-lajdonosnak kell személyzete után fizetnie. Maga-sabb lett a személyzet fizetése is és pedig har-minc százalékkal.

Abban a névsorban, amely a pénzügyigaz-gatóságon az árverés alá kerülő hátralékos adó-fizetőket tünteti föl, a vendéglősöknek és korcs-márosoknak majdnem hetvenöt százaléka szere-pel.

HOGYAN HASZNALHATÓK A RÉGI VALTOURLAPOK?

Az új váltóúrlapok kibocsátásával kapcsola-tban problematikusvá vált, hogy a régi, még meglévő váltóblankettákat lehet-e továbbra is fel-használni? Erre vonatkozóan a monopól igazgató-sága közli az érdeelt közönséggel, hogy a régi váltó-úrlapok továbbra is felhasználhatók, ha azokra minden egyes esetben a következő zárá-dékat vezetik rá: „Conform legii asupra cambiei si biletului la ordin, publicat in Monitorul Oficial No. 100 partea 1. Mai din 1934.”

EXPRESSZ RANDEVU.

Procc egy kis növel taxiba ül. A soffőrnél azt az utasítást adja, hogy hajtsen végig a kör-uton. Amikor kiérnek a városból, kopog az ablakon és így szól:

— Soffőr, most lassabban, mert sietek.

SZAZOT EVES A SATUMAREI OSIZMADIA IPARTARSULAT.

A nagymultu satumarei Caizmadia Ipartársu-lat fennállásának százöt éves évfordulóját a na-pokban diszközgyűlés keretében ülte meg, amelyen Puskás Károly volt elnököt. — aki ötven éve tagja a társulatnak, — melegen ünnepelelték.

ODA SE NEKI.

Az örökké optimista Kohn nagyon kiha-jolt negyedik emeleten levő lakásának ablakán és ki-esik. Amikor az első emeletnél zuhan, így mor-fondíroz magában:

— Eddig még csak ment valahogy, de most jön a krach.

EZER TOMBOLATÁRGY AZ ARADI IPAROSBÁLON

A bál iparművészeti műhely negyedévi munkájának eredménye kerül kisorsolásra az iparosbál tomboláján. — Bálikirálynő-választás lesz az estély második nagy attrakciója.

„Jól mulatni, de ne kerüljön sokba”

Az aradi Iparos Otthon az idén se sietett a hagyományos iparosbál terminusával. Idén is le-sajlott már a különböző farsangi mulatságok leg-nagyobb része és csak február 2-án, szombaton este tartják meg az Iparos Kulturház nagyter-mében az aradi iparosbált. Az aradi iparosok báljának rendezői ugyanis nem fének a kon-kurrenciától, mert el se képzelhető, hogy az ipa-rosbál még a legrosszabb gazdasági viszonyok kö-zepette is ne sikerüljön. Amint a multban min-den esztendőben, úgy előreláthatólag az idén is szük-nek fog bizonyulni a kulturház nagyterme és az otthon-épület többi tágas helyisége a bál óriási közönségének befogadására.

Nem is az érdeklődés felkeltése, hanem a bál hagyományosan magas színvonalának megőrzése hevíti a rendezőség ambícióját. Pedig ez az am-bíció nem kis dolog, ha figyelembe vesszük, hogy az Otthon-igazgatóság agilis tagjain kívül a hölgybizottság nagyszámu csoportja adja hozzá az energiát.

Különösen az utóbbi csoport fejt ki dicséren-dő agilitást. Október óta hetenként három estén át folyik a szorgos munka, hogy az iparosbál tombolája idén is bombasiker arasson. Több mint ötszáz iparművészeti színvonalu tombolatárgyat eredményezett ennek a mükedvelő-műhelynek negyedéves tevékenysége. Egész állatsereglet telik ki az elefánt, macskó, kutya, macska- és nyuszi-babákból, amelyek élethűek, jó anyagból valók és mindig ötletesek. Készültek azonban sh-

ben a műhelyben nagy tömeg diszes diványpárna, teababák, karakterbabák, balett- és autóbabák, nem beszélve egész sereg más szellemes készit-ményről. A műhelyt idén is Faragó Böske vezette a szokott szakértelemmel és szigorral. A tombola-tárgyak számát ezerre szaporítják az aradi ipa-rok és kereskedők ajándékai, amelyekből említés-reméltó, hogy egy egész ruhára való anyag is ke-rül a tombolán kisorsolásra.

Hogy mi a többi attrakció? A rendező-bizott-ság szűkszavúsága és zárkózottsága miatt csak azt sikerült megtudnunk, hogy az estély má-sik szenzációja a bálikirálynő választás lesz.

A bál közönségének étvágyát és szomjusá-gát idén is nagy apparátus fogja kielégíteni és oltogatni. Az egyes sátrak parancsnoknoinek név-sora alább következik:

Büffé-sátor: Reinhart Gyuláné, Glück Jó-zsefné, Jakobi Gyuláné.

Tombola-sátor: Faragó Böske, T. Gadó Luj-sa, Gegner Sándorné, Erbeszkern Mancsi, Szabó Jolán.

Cukrárszda: Engelhardt Ferencné, Wild Mar-git, Neumann Lonci.

Peszgő-sátor: Zombory Gyuláné, Illyés Ist-vánné, Dukász Lajosné, Hirsch Jenőné.

Tea-sátor: Martini Jánosné, Braun Samuné, Menráth Miklósné, Szabó Böske.

Fekete és virslisátor: Kőszeghy Emilné, Barthel Ernőné.

Hány üres üzlethelyiség van az ország husz legnagyobb városában?

Erdekes statisztikai adatok az üres üzlethelyiségekről és az üres lakásokról. — 7280 lakás és üzlethelyiség állott üresen tavaly október 20-án, a husz legnagyobb városban.

Az üres üzlethelyiségek száma nem gyengíti a boltberek leszállítása érdekében folyó országos mozgalmat

Az igazságügyminisztérium statisztikai osztályának igazgatója hivatalos kimutatást tett közre az üres lakásokra és üzlethelyiségekre vonatkozóan. E statisztika szerint 1934 október 20-án az ország husz legnagyobb városában 7280 lakás és boltberek állott üresen. Az üres helyiségek közül 6298 a lakás és 982 az üzlethelyiség.

Országgrészek szerint az üres üzlethelyiségek száma a következőképpen oszlik meg: Az ókirályságban 655, Erdélyben és Bánságban 299, Besszarábiában 17 és Bukovinában 78.

Az üres lakások arányszáma a következő: Az ókirályságban 4518, Erdélyben 1398, Besszarábiában 275, Bukovinában 151.

Ezek a statisztikai adatok az első szempillanásra azt árulják el, hogy aránylag elég sok üres üzlethelyiség áll a kereskedők és iparosok rendelkezésére. Igen könnyen megtörténhetik, hogy ebből azt a téves következtetést vonják le, hogy az üzletberek leszállítása nem aktuális többé és nincs érvényhozási beavatkozásra szükség.

Akik azonban ezen a véleményen vannak, teljesen félreismerik a helyzetet. A valóság az, hogy habár akadnak is üres üzlethelyiségek egyes nagyobb erdélyi és bánsági városokban, ennek ellenére az iparos és kereskedőtársadalomnak követelni kell az üzletberek leszállítását, mert az üzletberek nem az üresen maradt üzlethelyiségek száma befolyásolja. Az iparos és kereskedő köve van eddigi üzlethelyiségéhez, mert ez jelenlét számára a régi vevőkört és a boldogulás lehetőségét. Azzal, hogy az iparos és kereskedő évtizedekig ugyanabban a helyiségben folytatja üzletét, lényegesen emelte az egész ingatlan értékét. Az iparos és kereskedő nem teheti azt meg, hogyha drágának találja az üzlet bérét, más helyiségbe költözik át, mert ezzel egész eddigi üzletkörét veszélyeztetné. Az üzletberek éppen azoknál a helyiségeknél drágák, ahol régi cégek folytatják működésüket és ezeknek a béreknek leszállítása a legnagyobb mértékben közérdek, amelyet az egész iparos és kereskedőtársadalomnak követelnie kell.

Kavarodás a timisoarai betegpénztár székházproblémája körül

Nemcsak különös és gyanút keltő, hanem rossz üzlet is a tervbe vett székházvétel.

A betegpénztárnak erkölcsi kötelessége, hogy építkezzék

Sokat beszélnek Timisoarán arról az üzletről, amit az ottani betegsegélyző akar megkötni a Neptun fürdő palotájának tulajdonosaival. Ezt az épületet akarják ugyanis megvásárolni a pénztár timisoarai székházának céljaira. Hogy az épület a célnak megfelelően, az illetékesek természetesen megfelelő átalakítási munkálatok eszközölésével is számolnak. Ez a tény egymagában még csak kis baj.

Nagyobb baj, hogy a palotát tavaly novemberben nyolc millióért kinalták ugyancsak a betegpénztárnak, két hónappal később pedig ezt az árat másfélmillióval emelve már kilenc és félmillió lejtben állapították meg.

Nem érdektelen adat, hogy a házat jelenlegi tulajdonosai hat év előtt hatmillió lejtért vásárolták. Azóta, — minden gyerek tudja — a házak értéke átlag 30 százalékot esett. És a palota ennek ellenére kétféle lejtért többet ért tavaly novemberben, hogy két hónapra rá újabb másfélmillió lejtért magasabbra értékeljék a betegsegélyző timisoarai illetékesei.

Érthető a fentiek után, hogy Timisoara iparosága rossz szemmel nézi a különös székházvásárlást. A megajánlott kilenc és félmillió lejtől, különösen még ha azt az összeget is hozzáadjuk, amit a palota átalakítása igényel, új palota is építhető, modern tervek alapján, a város központjában és nem a központtól távol eső helyen, ahol a Neptun-palota épült. Nemcsak azért előnyösebb ez a megoldás, mert a betegsegélyző nyer vele, hanem azért is, mert a nagyszabású építkezés nagymértékben enyhítené a város építőiparában

uralkodó munkanélküliséget is. Azokhoz jutnának vissza — legalább kis részben — a milliók, akik befizették azokat: az iparosokhoz és a munkásokhoz...

Betegpénztári tagok pénzéről van szó, amelynek felhasználásánál a legnagyobb gondossággal kell eljárni. Senkihez sem szabad még a gyanu árnyékának se férközni. A végleges döntés előtt ezt bizonyára figyelembe veszik az illetékesek.



**Feltétlenül keresse fel
GOVITS**

csillár és fémművek üzemét Bul. Reg. Ferdinand 11. Pollák ház. Meglepő olcsó és pontos kiszámlálás.



**NEM UTAZHAT
diana
SÓSORSZESZ
NÉLKÜL!**

**A TIMISOARAI MUNKAKAMARA
KÖRLEVELE A KISIPARI KONTÁROK ÉS
A KISEBBSEGI IPAROSOK ELLEN.**

A timisoarai munkakamara a napokban különösen hangzó körlevelet intézett a hatóságokhoz. A munkakamara rámutat arra, hogy a román iparosok nagy nehézségekkel küzdenek és ennek egyik oka a kontárok, valamint a kisebbségi iparosok versenye.

A munkakamara azt ajánlja a hatóságoknak, hogy a román iparosokat akként támogassák, hogy azoknak lehetőséget adjanak a közmunkában való részvételre.

Iparos körökben a munkakamara meglepő körlevele kinos hatást váltott ki. Furcsának találják, hogy a munkakamara az iparban elválású vonalat von, holott a munkakamara fentartásához igen nagy mértékben kisebbségi iparosok is hozzájárulnak.

Színházi és estélyi
ruhákat legszebben

fest és tisztít

KNAPP

Strada Episcopul Radu 10.
Főúti Strada Bratiano 11.

**TATARESCU MINISZTERELNÖK
MEGIGÉRTÉ, HOGY A JÖVŐBEN
EMBERSÉGESEBBEN KEZELIK
A TURDAI IPAROSOK ADÓÜGYEIT.**

A turdai kisiparosok szövetsége a napokban azzal a kéréssel fordult Tatarescu miniszterelnökhöz, hogy a kézműiparosok kibíratatlanul súlyos adóját méltányosan csökkentesse, hátralekai megfizetését pedig részletfizetési kedvezmény nyújtásával tegye lehetővé, mesterségi számaikat és legszükségesebb házbútorait mentse fel a lefoglalás és elárverezés alól. A kormányelnök megértően mélyedt bele a turdai kisiparosok speciális nyomorúságának tanulmányozásába s megígérte, hogy minden lehető elkövet a turdai iparosok adóserelmének orvoslása érdekében.

A STREBERSEG VILAGREKORDERE.

Tüsszentőport tett a főnöke asztalára, hogy az tüsszentessen és ő azt mondhasa: „Kedves egészségére.”

INZULTALT ÖLEB.

Procné haza jön a sétáról a kiskutyával és odaszól a szobalánynak:

- Mariett, ki kell mosni a Cézár száját.
- Jaj, mi történt a kis eddessel?
- Megharapott egy uccaseprőt.

Vasárnap este f. hó 27-én Sütőiparosok táncos tea-estje az Iparos Otthon helyiségeiben :-:-

Junius 8-ikán nyílik és 22-ikéig tart az aradi árumintavásár

A Domán Sándor elnöklete alatt működő vásárbizottság már megkezdte az előkészítő munkát.

Az aradi árumintavásár az egész ország előtt dokumentálni fogja ennek a városnak élni akarását

Hosszu vajadás és előkészület után úgy látszik végre mégis eredményes lesz az a mozgalom, amely nagyszabású árumintavásár, kulturális és sport attrakciók révén fel akarja hívni az ország figyelmét Aradvárosára és viszont a város gazdasági életét fel akarja rázni letargikus álmából.

Az iparkamarától nyert értesülésünk szerint a Domán Sándor elnöklete alatt működő előkészítő bizottság már hetek óta dolgozik a nagyszabású létesítmények előkészítésén. Az előkészítő bizottság a város gazdasági életének fellendítésén túlmenően azt a célt tűzte maga elé, hogy

az egész ország előtt dokumentálja a város élni akarását.

Azt akarja megmutatni, mennyire indokolatlan, sőt vétkez dolog volna a város megfoztatni a szakkamaráktól, tehát azoktól az intézményektől, amelyek a város és megye gazdasági életét eredményes munkával igyekeznek a krízisen átszítani. Az előkészítő bizottság munkája már is minden oldalon sikerrel kecsegtet. Az a jóindulatú támogatás, amellyel az aradi agyipar a mozgalmat kezeli, az a lelkesedés, amellyel az érdekeltek a régi tervek megvalósítását fogadták, szinte biztosítani látszik a sikert. A bizottság érintkezésbe lépett a város és megye vezetésével is és nem kétséges, hogy mindkét részről hatékony támogatásban fog részesülni.

Az árumintavásár a tervek szerint

junius 8-án Károly király hazatérésének öt éves jubileumán nyílik meg és junius 22-ig tart.

E kétheti időtartamba beleesik a görögkeleti és katolikus pünkösd is. Ez az idő azért látszik alkalmasnak, mert egyrészt nem kezdődnek még meg az aratási munkálatok, másrészt a Maroson már megindult az élet és az sportszempontokból kihasználható.

A junius 8-ig rendelkezésre álló majdnem öt hónap pedig elegendő arra, hogy a résztvevni azándékos iparosok előkészülhessenek.

A különböző attrakciók középpontjában az árumintavásár és a vele kapcsolatos

gazdasági és borkiállítás lesz.

Sőt tervbe van véve egy állatkiallítás is.

A kiállítások két helyen lesznek elhelyezve. Az enteriőr kiállítás az Andrényi-féle raktárban, míg az egyéb iparágak kiállításai számára

a városligetben építenek kiállítási csarnokokat és pavilonokat.

Rostschutzfarbe KAMPF
dem
HELLONIUM ROSTE

hochqualitatives Produkt für
Grund- und Deckanstrich
in allen Farben.

Man verlange HEL-LA Chemisches Laboratorium ARAD.
Spezialangebot str. Eminescu 27.

A kulturális program keretében olyan nagyszabású szabadtéri előadás van tervbe véve, amely méltó lesz a város kulturális színvonalához és tradíciójához.

Csak a tízezer lejnél nagyobb összeggel tartozó adófizetők kerülnek a tekete könyvbe

Csak azok az adóhátalékosok kaphatnak fizetési haladékokat, akik a részleteket pontosan betartják.

Február 5-ig a minisztérium elé kerül a rosszfizetők lajstroma

A pénzügyminiszter, mint ismeretes, elrendelte a hátralékosok levő adófizetőknek kimutatásba való összeírását. Ezeket a kimutatásokat február elsejéig kell a pénzügyigazgatóságoknak elkészíteni. Fel kell tüntetni a késedelmes adófizetők nevét, lakását, foglalkozását és a tízezer lejen felüli adóhátralékát.

Tehát csak azokról készül majd kimutatás, akik 1935 január elsejéig tízezer lejen felüli összeggel tartoznak egyenes adó, pótdadók és a gép-

kocsik után fizetendő illetékek címén.

A hátralékos rossz fizetőkéről készült kimutatást február 5-ig kell feljuttatni a minisztériumhoz.

A pénzügyminisztérium egyben elrendelte, hogy az adóbehajtás tekintetében csak akkor adjanak könnyítést az adófizetőknek, ha azok a részleteket pontosan betartják. A részletfizetés elmulasztása az egész adóösszeg megfizetését teszi esedékesé.

MINDENT A MAGA IDEJÉBEN.

A fiatal skót menyecske megjelenik a könyvkereskedésben:

— Kérem, volnának olyan szívesek ezt a „Szerelemi levelező”-t szakácskönyvre becserélni?

A CSALÓDÁS NYOMAI.

— Hol szerezed ezeket a kék foltokat a szemed alatt?

— Emlékszel arra az édes, szőke nőre, akit özvegynek néztünk?

— Igen.

— Nahát, nem volt özvegy...

IPAROS MOZGALOM TARGUMURESEN A SZIGORU ADÓBEHAJTÁS ELLEN.

Targumuresen szombaton Kádár János 43 éves cipészmeister utolsó műhelydarabjait, szerszámait foglalták le és vitték el adóban. Egyetlen kaptatót, kalapácsot sem hagytak a műhelyben, úgyhogy a 63 éves iparos a száraz kenyérre való sem tudja megkeresni. A város iparostársadalma elhatározta, hogy küldöttségileg keresi fel a prefektust és a pénzügyigazgatót, hogy kiméletek kérjenek az adóbehajtás terén, mert Kádár bátyánk esete nem egyedülálló Targumuresen.

A céhmester.

Írta: TAKATS SÁNDOR.

Komárom városában a becsületes csizmadia-céh több századon át a legtekintélyesebb céhbeli társaság volt. A derék csizmadia, akik a pompás „kopdovány ünneplő csizmákat” varrták, nem egyszer bíróviselt emberek voltak. Akadt köztük olyan is, aki a városkapitányi tisztet viselte.*1/ A külső és a belső tanácsban is mindig ült egy-két „törvénytevő” csizmadia. Mivel pedig a csizmadia-varrásban is igen tudósok voltak, a híruk más városok közé és kicsprúdt. Nem csoda hát, hogy sokan kíváncsiak a céh kebelébe s aki egyszer bent volt, vigyázott, hogy a céhbeli egyezségből ki ne rekesztessék.

A becsületes csizmadia-céhnek fejedelme a céhmester volt, akit a mesterek évenként újra választottak. Nagytekinetű perszóna volt ő, aki mint ilyen örökölt, hogy senki zenebontát ne indítson s hogy az ugynevezett bejáró (vagy ferályos) céhgyűlések rendben folyjanak le. A céhmester volt köteles a cég régi szabadságát, kiváltságait s jó rendit oltalmazni. Segédei voltak a szolgáltató és a szegődítő mesterek, akik a főcéhmester intézkedéseit végrehajtották. A szolgáltató mesterek például hetenként háromszor végig

*1/ A városi jegyzőkönyvek számos ily esettel szolgálnak. Meg kell jegyeznünk, hogy Komárom jegyzőkönyvei a XVI. századtól megvannak s mind magyar nyelvűek.

kellett járnia a csizmadiaműhelyeket s tapasztalatairól jelentést kellett tennie. Azán a mesterszettel (avagy vendégség) kiszolgáltatása körül is akadt néki dolga.

A céhmester — amint említők — rendszeren ott ült a külső vagy a belső tanácsban. Ez természetesen nagyban növelte a tekintélyét. Azán a hatalmas céhzászló kormányrudját is ő vitte ünnepélyes alkalmakkor. E hat-nyolc nyeles, négyszögletű céhzászlót Urnapján és egyéb ünnepségek alkalmával, mikor t. i. az egész szerszámos nép kivonult, a legkiválóbb mesterek vitték. A zászlórudakat félkézzel fogva, a vállakon tartották. Csak a céhmester fogta kezében a zászló kormányrudját. A zászló előtt vonultak égő gyertyákkal a fiatalabb mesterek.

Ezek a hatalmas céhzászlók még ma is láthatók a komáromi főtemplomban. Valamikor nagy jelentőségük volt s a céhek feltéve őrizték. De a császári várparancsnokok nem egyszer erővel elvették a vártemplomba vitték. De 1754-ben szabad királyi várossá lévén Komárom, a céhek visszakapták zászlóikat.

Valamikor nemzeti Vak, alias Kakuk Demeter uram sokszor hordozta a csizmadia-céhzászlójának kormányrudját. Sőt magát a becsületes céhet is jó ideig kormányozta. Ő volt ugyanis a XVIII. században a csizmadia egyik kiváló céhmestere és a céhnek legtüzeesebb harcosa, védője és szóvivője. Hogy miért nevezték Vak-nak, nem tudjuk. Azt sem sejtjük, miért nem hívták inkább Sántának; mert hiszen a valóságban sánta volt. Vásárjárásakor ugyanis a kerék eljárt

szegénynek a lábát.

Ha Kakuk Demeternek vezetékes névű a Vak szót adták is, annyi bizonyos, hogy őkigyl-me nagyon is jól látott. Emellett e pennát is jól forgatta. Hiszen sok szép írást írta a helytartótanács iratai között. Aztán tanácsos elméjü ember volt, aki szóval is jobban győzte, mint más. S nem egyszer mondogatták róla embertársai, hogy szavának súlya nagyon. Mondanunk sem kell, hogy a tiszteletes deáki és mennyei tudományokban is eléggé vándorlott volt. A város ügyes-bajos dolgait meg kevés ember ismerte úgy, mint ő. Ha a tanácsülésben szóra nyílt az ajka, még a törvénytevő bírák uraimék is bólintgatták bóics fejüket.

Vak, másképen Kakuk Demeter uramnak sok jeles tulajdonsága mellett akadt holmi hibája is, ha ugyan híjának mondhatjuk azt. Ő ugyanis halálos ellensége volt minden újításnak, reformnak — egyelenelegnek kivételével. Ez az egy pedig a dohányzás volt. Mint annyi sok jeles ember, úgy Kakuk Demeter is, szenvedélyes „dohányitalos” volt s mind „füstöl”, mind „porul” gyönyörűséggel szívta a keserű fűnek nevezett „tubakó növényét”. Bizony-bizony Kakuk uram csak akkor érezte magát elemében, amikor fejtes dohánnyos hólyagjából a leveleské-dohánykát pipájába gyömöszölte és szikrát üthetett belé. És aztán fújta a füstöt az insok arra alá, hogy meg ne náthásodjanak.

Tudott dolog, hogy az 1702. évben kiadott császári patens mindenkinek megengedte a dohányzást. Kakuk Demeterrel együtt sok-sok pipás ember lelkesedve köszöntötte a császári rende-

Milyen feltételek mellett lehet importálni?

Mellékelni kell a kérvényekhez a korábbi import borderóit is. — Aki hamis adatokat ad be, egy évre eltiltják az importálástól.

Magánhasználatra 10.000 lej értékű áru hozható be

Bucuresti jelentés szerint a kontingenciális bizottság a kereskedelmi minisztériumban ülést tartott és kimondotta, hogy további rendelkezésig külföldről importálni csakis 60 százalékat lehet azoknak a cikkeknek, amelyeket 1934. május elseje előtt már kontingenciáltak. A 60 százalékat az 1934. január 1. és december 31. között engedélyezett behozatali mennyiségek középarányosa alapján számítják ki, tekintet nélkül arra, hogy a behozatal melyik országból származik; kivételt csak Lengyelország képez, ahonnan a beszerzésekre külön rendelkezés fog történni.

A behozatali kérelmekhez mellékelni kell a korábbi import borderóit is a bizottság ezeket össze fogja hasonlítani.

Ha valamelyik folyamodóról megállapítják, hogy borderójában nagyobb behozatali kvóta elérése céljából hamis adatokat tüntetett föl, az illetőt egy évi időtartamra eltiltják a behozataltól.

A bizottságnak ezt a jogát a behozatali kérelemben a félnek előre el kell ismernie.

Hatvan százaléknál magasabb kvóta csak a következő szezon-cikkekre engedélyezhető: kötszerek (pansamenterie) növényi szálakból, szövött szalagok (fasii), virágok, narancs, lóhere és repa mag, nócipók és galosnik. Azok azonban, akik a múlt év első negyedében ilyen cikkeket nem importáltak, ezidén sem kaphatnak behozatali engedélyt.

Az 1934. évben kompenzációs alapon behozott külföldi áruk mennyiségét a kvótában a következők szerint számítják be: Németországból, Lengyelországból, Csehszlovákiából és az Egyesült Államokból behozott cikkek 50 százalékat a tavalyi év első negyedében és 100 százalékat az év további folyamán. Más országokból kompenzációs alapon behozott áruk nem számítanak a kvóta megállapításánál. Magánhasználatra 10.000 lej értékű áru hozható be külföldről a külkereskedelmi forgalom szabályozására alapított bizottság (Directiunea Comerțului Exterior) engedélyével.

ELHALASZTOTTAK A CLUJI IPARTESTÜLET KÖZGYŰLÉSÉT

Hogyan akarják egyesek megkorrigálni a választás eredményét?

A cluji ipartestület múlt vasárnapra tűzte ki tisztújító közgyűlését. A közgyűlésen azonban csak 66 tag jelent meg s ezért határozatképtelenség miatt nem lehetett a választást megejteni. Így a közgyűlés megtartását jövő vasárnapra halasztották, amikor már a tagok számára való tekintet nélkül tartják meg a közgyűlést.

A közgyűlés megnyitása előtt néhány tagból álló csapat helyezkedett el a székház bejárata előtt, hogy a szavazók belépését megakadályozza. A csoport pár iparost „eltanácsolt” a szavazástól és aki erre nem volt hajlandó, megfenyegettek. A csoport szereplése az iparosok között nagy viaszlatzást keltett.

letet. A jó Demeter ur azelőtt mindig azt hirdette, hogy a császár nem volna király, most ellenben azt hangoztatta, hogy a király egyszerűs mind császár is. A megyék és városok azonban más nézetet voltak. Ezek ugyanis semmibe sem vették a császári pátenst, a jámbor pipásokat ez után is úgy botosztatták és bírságolták, mint azelőtt. Hogy többet ne mondjuk, Komárom városa 1703-ban nemcsak a dohánytermelést, de a füstös dohány szívását is keményen megtiltotta, „mivelhogy — írja a tanács — a tabaka és dohánynak való vetése a kerti és mezeti vetéseknek, úgy a gyümölcsöző fáknak és méheknek, nem kis kárával értetik megenni.” És a bölcs tanács ezt a tilalmat 1768-ig többször megújította. És Komárom uccáin hangos dobra varték, hogy „senki se az uccákon, piacokon, kertekben, strázsa- és egyéb házaknál, egyszóval seholt dohányozni ne merészeljen; ellenben ha különben tapasztaljuk, az olyatén embernek pipája, dohányzacskója s egybe az strázsa által elvétetik s ötven pénzzel büntetettik.” *2/

Gondolhatjuk, mennyit küzdött Kakuk uram az ilyen szentencia ellen. Vakmerő bátorságtól viselkedve, még a bírák urainéknak is szemükbe hányta, hogy nem sajdítják az idők járását!

A szó s a beszéd azonban mit sem használt. De a tiltó rendelettel még kevesebbet értek el; mert a pipás emberek Kakuk urammal egyetemben tovább is szívták a füstös dohányukat. Mindössze

*2/ Komárom város jegyzőkönyve 1703. Contra dohanis: as et pipam fumantea.

ELŐRELATÓ ASSZONY.

— A feleségem karácsonyra öt nyakkendővel ajándékozott meg.
— Miért vásárolt mindjárt ötöt?
— Farsangra bál ruhát akart csináltatni belőlük.

KÜLÖNÖS DOKTOR-BÁCSI

Pityu beteg. Magas láza van, elhívják a doktor-bácsit. Döbben haza jön a papa és kérdezi:
— Na, Pityu, mit csinált a doktor-bácsi?
— Itt volt és a hasamon telefonált.

KIRDERMUND.

Greil siecht einer Wespe zu und ruft dann entzückt: „Sieh mal, Mutti, die Fliege hat einen Jump: an.“
— Na, hát: nem volt özvegy.

csak annyi történt, hogy Kakuk uram pipáját elszedték s vele bírságot fizetették.

Amin látjuk, a dohányzás ügyében Vak, alias Kakuk Demeter a reformszellemnek s az újításnak volt a hive. De egyebekben aztán ugyancsak konzervatív maradt. Mikor például a tanács a céh dolgában is némimely újításokat rendelt el, Kakuk, mint céhmeser, nemcsak hogy tiltakozott az ellen, de a céh nevében még a királyhoz is appellált. És a „szentséges császári és királyi méltóságot, mint neki kegyelmes urát” arra kérte, hogy „királyi kegyelmével vidámitaná meg a csizmadiákat, akik aztán erősebbek lesznek a hűségben, jámborabbak a hitükben és odaadóbbak az engedelmességben” *3/

Történt pedig, hogy Komárom tanácsa, más kulcsos királyi városok példájára kimondotta, hogy az „utak ennekutána az sötét éjszakában megvilágosításának, melyre nézve öt rénsz főrítók deponáltatnak az közönséges kasszában; a tribunus piebis (népszószóló) pedig kötelességének tartsa az sötét éjszakák alkalmatosságával az város négy részében egy-egy lámpát meggyújtani!” *4/

Ez újítás tárgyalásakor Kakuk uram ezt fejegette, hogy az éjeli világítás csak a düllöngő részeknek és a zsványosnak jó. A becsületes

*3/ U. o. Komárom kiváltságainak stb. magyar fordítása egy kötetben.

*4/ U. o. Lásd erről bővebben „Lapok egy kis város muljából” című 1886-ban megjelent könyvemet.

Ne felejtse el!

A „MERCUR”
cipőárúháza

ARAD,

(Piata Avram Iancu 21.)
Kisiparosok által készített

elegáns

cipőt kaphat

olcsó áron!



FÉNYÜZESI ÉS FORGALMI ADÓVAL
RÓJAK MEG A KEZTYÚT.

A pénzügyminisztérium elrendelte, hogy a keztyűgyárakra és üzemekre vessenek ki a jövőben fényüzési és forgalmi adó. Ezeket az üzemeket ugyanis a minisztérium álláspontja szerint nem lehet ipari műhelyeknek számitani, ahogyan ez a múltban az adókiutésnél történt.

Érthető, hogy az érdekeltek között a rendelet élénk konsternációt keltett. Eltekintve ugyanis attól, hogy a keztyű télen közszükségleti és nem luxuscikk, egész sereg keztyűüzem működik Erdély és Bánság területén, amelyeket még nagytőkével sem lehet gyáraknak minősíteni és amelyeket igazságtalan, sőt: törvénytelen újabb terhekkel megterhelné.

BORZALMAS CSALADI TRAGÉDIA.

Papagály-mama és papagály-tata nagy szerelemben éltek. Teltek a szép napok, papagály-mama három egészséges tojást produkált és ráült, mert a papagályoknál még nem divat sem az egyke, sem az egyse.

Papagály-mama teljes három hétig ült a három tojáson és egy napon türelmét vesztve, csőrével feltörte az egyik tojást, de nem talált benne kis papagályt.

A megmaradt két tojáson megint két hétig ült és aztán újra feltört egyet, abban sem volt kis papagály.

A megmaradt egy tojáson megint ült egy hétig és a végén azt is feltörte, abban sem volt kis papagály.

Nem szólt egy szót se, odament a papagály-papához, csőrével egy nagyot koppantott a fejére és papagály-papa holtan esett össze.

Igy történt.

KIVÉTELEK

Szerintem minden férfi idióta.

— Tévedsz, nem mind, vannak nőlenek is.

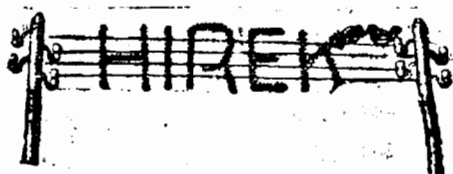
polgárok régi jó szokás szerint a sötétben amugy is lámpával járnak az uccákon.

Nemsokára újabb bosszuság érte Kakuk uramat. A tanács ugyanis Székellő Pál, Penghő Ambros, Kapczás György és Poczik Bálint indítványára és sürgetésére szabályozta az ugynevezett remekes ebédeket. Ez már a céhek belső ügye volt s így Kakuk uram jogosan ágált ellene. De ezután is ő huzta a rövidebbet: „a remekes ebédet a minimumra redukálták.” *5/

Szegény Kakuk Demeternek sokat kellett e határozat miatt hallgatnia, különösen az alsóbb körökben, ahol nem mint tanácsstagok, hanem mint májszter ur szerepelt. Hogy tehát elhallgattassa őket s meg is bosszulja magát, keresztülítette a tanácsülésben, hogy a blaumontág megülése eltöltött a mesterlegényeknek. Nem volt boldogabb ember Demeter urnál, midőn másnap látta legényeinek hosszuranyult, savanyu ábrázatát. Bizony szomorúak voltak a szegények; mikor felolvasták előttük a tiltó rendeletet: „az kik ellenben cselekszeni tapasztaltatnak és feladatnak, bizonyosak lehetnek, hogy keményen és példásan meg fognak büntetve. Az korosmázó legények peniglen ez napon az áristomba fognak az arra vigyázók által hoztatni.”

A céhek ügyeivel való foglalkozás imigyen napirendre kerülve, a belső emberek újabb és újabb indítványokkal álltak elő. E téren vezető szerepet a Kakuk Demeter régi ellensége, Smoliz

*5/ Ez a minimum is hatalmas, bőséges ebéd volt, elegendő „innávaloval”.



AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.

Előfizetési ára egész évre Intézménynek és nagy cégeknek 1000 lej, fél évre 500 lej. Iparosoknak egész évre 300 lej, fél évre 150 lej, negyed évre 75 lej.

Hirdetés négyzetcentiméterenként 4 lej. Éves kötéseknél árengedmény.

Redacția și administrația — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaktion und administration Arad, Caminul Industrișilor-Iparos Otthon.

MIERT OSZLATTAK FEL A DEJ BETEGSEGÉLYZŐ IGAZGATÓTANÁCSAT?

A déji betegsegélyző pénztár 12 tagu igazgatótanácsát az új törvényeknek megfelelően hatos tanácsra szűkítették. Az új hattagú igazgatótanács meg is alakult és megkezdte működését, azonban nem sokáig munkálkodott, mert váratlanul miniszteri rendelet érkezett, amely feloszlatta a tanácsot s teljesen új igazgatóságot nevezett ki a betegsegélyző élére.

A rendelkezés miatt a tanács két tagja lemondott, most pedig egy négy aláírással ellátott emlékiratot küldöttek Bucurestibe. Az emlékirat kéri a munkaügyi minisztériumot vizsgálóbizottság kiküldetésére, mivel a törvényesen megalakult első tanácsot csak az esetben lehetett volna feloszlítani, ha működése a törvény előírásainak nem felel meg.

Kereskedelmi és ipari körökben nagy érdeklődéssel várják a munkaügyi minisztérium döntését.

— A MAGANVÁLLALATOK KIMUTATÁST KÖTELESEK KÉSZÍTENI ALKALMAZOTTAIK SZÁRMAZÁSARÓL. Bucurestiből jelentik: Szombaton jelenik meg a hivatalos lapban a nemzeti munka védelméről szóló törvény végrehajtási utasítása. A jövő hét folyamán az összes magánvállalatok tulajdonosai kimutatást kötelesek készíteni alkalmazottaik etnikai származásáról és a kimutatásokat február elsejéig az iparügyi minisztériumba kell feltejeszteni.

IN DEN BALKANISCHEN WALDERN.

Ein Räuber überfällt einen und nimmt ihm die Brieftasche weg. „Da, nehmen Sie diese 300 Drachmen zurück“, meint der Räuber zum Opfer, „sonst komme ich in eine höhere Einkommenssteuerklasse.“

Venceslaus, másképpen Vajas Benedik vitte. Ő volt „az német purgerság szószólója“ s mint ilyen azt indítványozta, hogy a kóbor cigányokat is be kell a céhekhez venni. „6/ No csak ez kellett szegény Demeter ősz fejének! Vándoregényeket bevenni a böcsületes céhbe! Hallott már valaki ilyesmit? Hiszen a régi jó céhlevelek világosan kimondják, hogy csak olyanokat szabad a céhekbe bevenni, akik magukkal hozzák jámborságuk levelét!!

Kakuk uram tehát kézzel-lábbal tiltakozott a javaslattal ellen, mely hadilábon áll a céhek régi jogaival és bevett szokásaival. Aztán fenyegetőzni kezdett, hogy „ő minden cigányt megölöcsölne, az kik nemesi portáját állépnék.“ Smolisz Venceslausnak meg szemébe vágta, hogy szajkó módra petyeg s olyan egyenesen folyik a beszéde, mint a csallóközi Duna!

Minden semmit sem használt. A cigányokra vonatkozó indítványt mégis elfogadták. Demeter ur ekkor már alig tudta fekezni a dühét. Haragszóval kiáltá a tanácskozó purgerság felé: „Ebből volt az sessiótok, ebből is határozatok, eb törődik véle.“

Még tovább is beszélt volna, ha a fiskus protestációval nem bünteti őt. Kakuk uram erre szó nélkül letette a negyvenkét rénes forintokat, mint a széksértés díját s mondókáját imígyen végezte: „Eb fél a ti protesta:iótoktól; bicskával, ollóval megsziklik az törvényt. Már én ezután böcsülete-

*6/ Ez különben helytartótanácsi rendelet volt.

Szombaton este disznótoros vacsora az aradi Iparos Otthon vendéglőben

DISZTEREM NYITVA

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kéri **Hagyó József** vendéglős.

— SZANALJAK A CITROEN-GYÁRAT. Párisból jelentik: A Citroen-autógyár, amelynek bukása olyan nagy feltűnést keltett, valószínűleg megmenekül a pusztulástól és sikerül a műveket talpraállítani. A tárgyalások lezárás előtt állanak. Ugy tudják, hogy egy bankvállalat és egy közismert autógyár vállalt érdekeltséget a Citroen szanálásában.

A NEMZETELI CUKRASZ

A kis Pityu még csak ötéves, de máris komolyan foglalkozik jövőjével. Legutóbb például nagy határozottsággal jelentette ki, hogyha megnő, cukrász lesz.

— Ejnye, Pityu, — mondta neki az édesanyja —, már megint a gyomrodra gondolsz? Ugy látszik, azért akarsz cukrász lenni, hogy egész nap cukrászlateménnyel tömhess magad.

— Mindenesetre azért is anyuskám — felelte Pityu, — de rólad sem feledkezem majd meg. Ha esetleg egyszer bejössz majd az üzletembe és bevásárolsz egy rakás süteményt, akkor én azt fogom neked mondani:

— Nagysád, magának nem kell fizetni a süteményért, vigye el ingyért, hiszen ön valaha a mamám volt.

BORBÉLYSZAKISKOLA ARADON.

Az aradi borbélymesterek szindikátusának vezetősége a munkaügyi minisztérium rendeletére gyakorló iskolát létesített. Az iskola a 29 Decembrie utcában levő tanonciskolában működik, ahol minden pénteken 10 és 12 órákor van szakelőadás. Előadó Bodrogean Aurél fodrászmester. A tanoncok oktatását előmozdító szakelőadásokra munkanélküliek jelentkezhetnek, akik díjmentes borbélyásban, hajvágásban részesülnek.

sebb kenyér után nézek, ne teneked ördög németje: Vajas Benedek, még orrod alá dörgölöm az flastromot.”

Ezzel aztán faképnél hagyta a tanácsot s többé nem vett részt ülésein. A többi céhmesterekkel egyetemben tiltakozott a cigányok ügyében hozott végzés ellen. A helytartótanácsához intézendő folyamodás megírását — úgy látszik — Kakuk Demeter uram vállalta magára. E jeles írás imígyen hangzik: „Mi a böcsületes csizmadia, ács, molnár stb. céheknek hívséges, eszes és vigyázó mesterei, maguk és több nemzeti polgároknak részéről illendő könyörgéssel esedezünk az fölséges Locumtenentia előtt, hogy az böcsületes céheknek nagy kisebbségükre, sőt az ország jámbor mestereinek nagy gyalázatára, az cigányoknak és méltatlan támogatóiknak — instantájokra hozott amas végzése, mely szerint őket, céhünkbe és jámbor társaságunkba bevennék, — méltóztasson semmisnek deklarálni és az tekintetes magisztraust az felőlünk való végzésnek excoctiumától fenyítse és tilassa el, mint az mely végezés ellenkezik az régi jó szertartás ellen és mint az mely az boldog emlékeztető szentes császár és fölséges király: második Ferdinandus Atyánknak könyv formájára csinált, pergaminára szabadságul írott és közönséges tanácsbúl megerősített, maga függő pöcsétjével, az kivel ugymint király élt, megpöcsételt és tulajdon maga kezének alája való írásával megerősített privilégium ellen vagyon. Könyörgünk annak okáért: illendő könyörgéssel és esedezéssel, hogy ezen privilégiumban megirt régi igazságunkat,

SZINESZEK.

Ma úgy énekeltem, hogy a hangom megtöltötte az egész színházat.

— Tudom. Sokan még ki is mentek, hogy helyet adjanak a hangodnak.

Aradi Iparosok Temetkezési Segélyző Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutorare de Inmormantare a Industrișilor din Arad face cunosut membrilor cari sunt in restaurantă cu cotizațiile lor, să achite restanța in interesul lor propriu, fiindcă in conformitatea §-lui 14 și 15 din statute calitatea lor de membri respiră automatic, adică dacă membrul decedează între timp, nu se poate acoraa ajutorul. Cotizațiunile sunt esedente după următorul membru decedat:

Az aradi Iparosok Temetkezési Segélyző Csoportja igazgatósága teszi a csoport azon tagjait, akik halálozásuk járulékaikkal hátralekban vannak, azt saját érdekükben rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagjai joguk automatic megszűnik, ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható.

A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In grupa A. csoportban: 809. Ioan Blaskovics János, 810. sot. I. Ilie Kovács Illésné.

In grupa B. csoportban: 812 vad. I. özv. Mihail Pilcz Mihályné, 313 vad. I. özv. Iosif Kovacs Józsefné.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálozotat Segélyző Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutorare in caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin aceasta comunica cu asociatii, că cotizațiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálozotat Segélyző Csoportjai igazgatósága es uton közli a tagjaival, hogy a halálozás járulékok a következő számozásig esedékesek:

In grupa I. csoportban: Carol Scherer Károly 731, Vad. I. Stefan Papp Istvánné 732, Vad. I. Stana J. Popa 733, Vad. I. Iosif Kocsi Józsefné 734, Ernst Zacharias Ernő 735, Iosif Tausch József 736, Vad. I. Mihail Pilcz Mihályné 737.

In grupa II. csoportban: Vad. Iul Emeric Prosovszky Imre 831, Palcu Sava 832.

Totodată rugăm membrilor nostri, să se prezinte in biroul nostru spre preschimbarea carnetelor conform dispozițiilor statutei lor noi apărute in No. 169. al Mon. Of.

Kérjük egyuttal a tagjainkat, hogy a Mon. Of. 169. száma szerint már életbelépett új alapszabály értelmében a könyvecskéik kicserélése végett a Csoport irodájában megjelenő szíveskedjenek.

kiváltságunkat és megrögzött jussunkat nekünk és közönségünk utánunk lévő és következő maradékainknak megmondulhatatlan igazságot és használói ujra betételei, helybenhagyni, megváltítani és erősíteni kegyelmesen méltóztatnék, úgy hogy az cigányok előbbeni állapotjukkal megelégedve, az rajtuk való méltatlanságokat ne effektuálják, az eleitől való szabadság ellen csak semmiben is.”

Barmi szépen koncipiálta is Kakuk Demeter uram e folyamodást, választételre hiába várt. A cigányok essorint beléphettek a céhbe. Kakuk uram szerencséjére ehhez a derék cigányaink semmi hajlandóságot sem mutattak. Erőltetni meg nem lehetett őket; mert hamar a kóborlásra adták magukat. Eszerint Kakuk uram ok nélkül csapott lármát a hiába.

A XVIII. század régi írásai között Kakuk Demeter neve még néhányszor szerepelt. A Mária Terézia uralkodása idejében folyt vallási villongások és üldözések korából valók ez írások. Kakuk Demeter ugyanis annak a pártnak volt a hive, melyet Spolarits Antal városi jegyző vezetett. Ez a Spolarits ellensége lévén a protestánsoknak, azt hirdette róluk, ha nagyon elszaporodnak, „a komáromi vár metalan szűzességének koszoruját elvesztené.“ E mondásért a protestánsok elnevezték őt: „zabszalma-pánlikával kötött köldökű prókator-nótárius“-nak.

Ilyen háborúságok esenek meg annak idején háromszáz eszedőknek előtte Komárom városában.

Cooperativa de Credit a Industriaşilor din Arad. — Aradi Iparosok Hitelszövetkezete.

INVITARE.

Cooperativa de Credit a Industriaşilor din Arad, își va ținea

adunarea generală

ordinară în Casa Culturală a Căminul Industriaşilor, — Str. Brătianu No. 18. — în ziua de 27 Ianuarie 1935. la orele 10 a. m. iar în cazul când membrii nu se vor prezenta în atât număr cât se cere conform statutelor la capacitatea de a decide, în ziua de 3 Februarie la orele 10 a. m., când se vor lua hotărâri valabile, oricare ar fi numărul membrilor prezenți.

ORDINEA DE ZI CUPRINDE:

1. Darea de seamă a Consiliului de Administrație asupra gestiunii pe anul 1934.
2. Raportul cenzorilor.
3. Aprobarea bilanțului și contului de profit și pierdere încheiat în ziua de 31. Dec. 1934.
5. Repartițiunea beneficiului.
6. Inlocuirea a 4 membri al Consiliului de Administrație pe durata de 3 ani și 1 membru pe durate de 2 ani.
7. Alegerea 6 cenzori pe durate de 3 ani.
8. Inlocuirea a 40 membri al comitetului de cenzori esți la sorți pe durate de 3 ani.
9. Eventuale propuneri.

Bilanțul anual examinat de către comitetul de cenzori e afișat în localul cooperativei și membrii sunt îndreptățiți să-l examineze acolo.

Arad, la 14 Ianuarie 1935.

DIRECTIUNEA.

MEGHIVO

Az Aradi Iparosok Hitelszövetkezete

évrendesközgyűlését

az aradi Iparos Otthon Kulturházának nagytermében, — Str. Brătianu 18. — 1935. január hó 27-én d. e. 10 órakor, ha pedig a tagok nem jelennek meg határozatképes számban, 1935. február 3-án d. e. 10 órakor tartja meg a következő

TARGYSOROZATTAL:

1. Az igazgatóság jelentése az 1934. üzletéről.
2. A felügyelő-bizottság jelentése.
3. Zárószámadások megvizsgálása és a mérleg megállapítása.
4. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság részére a felmenvény megadása.
5. A nyereség felosztása feletti határozathozatal.
6. 4 igazgatósági tag választása 3 évre és 1 igazgatósági tag választása 2 évre.
7. Felügyelő-bizottság 6 tagjának választása 3 évre.
8. 40 választmányi tag választása 3 évre.
9. Esetleges indítványok.

A felügyelő-bizottság által megvizsgált mérleg a szövetkezet helyiségében ki van függesztve és a tagok ott megtekinthetik.

Arad, 1935. január 14-én.

AZ IGAZGATÓSÁG.

CONTUL BILANT LA 31 DECEMBRIE 1934.
MERLEG-SZAMLA 1934. DECEMBER HÓ 31-ÉN.

Credit — Vagyon

Num. în Cassa — Pénztár állomány	1301741
Imprumuturi cambiale	
Váltó kölcsönök — — — — —	17722286
Debitori de Cont-Curent	
Folyószámla adósok — — — — —	18195024
Avansuri — Előleg kölcsönök — — —	184294
Cautii — Óvadékok — — — — —	8000
Casa de pe: Str. Blanduzei No 26. szám. ház — — — — —	167000
Casa de pe: Str. Numa Pompiliu No. 58. szám. ház — — — — —	143500
Instalațiune — Berendezések — — —	110000
Efecte — Értékpapírok — — — — —	17250
	37849095

Debit — Teher

Partii sociale — Üzletreszek — — —	5628544	
Depuneri pe partii sociale		
Üzletresz letétek — — — — —	745795	6374339
Fondul de rezervă — Tartalék alap	1073588	
Fond de rezervă a creanțelor dub.		
Kétes követelések tartalék alapja	400000	
Fond de res. a descrierilor Convers.		
Konverziós leírások tartalék alapja	180000	1653588
Depuneri — Betétek		
in libelurile — könyvecskékre —	25206927	
de cont. curent — folyószámlán —	1897859	
dep. sáptámán. — heti betétek	698265	27803051
Cont de reescontare		
Visszeszámitolási számla — — — — —		1287185
Dep. membrilor. — Tagok betétjei		127665
Dividende neridicale		
Fel nem vett osztalékok — — — — —		4046
Pe contul trans. — Átm. számlán		181917
Beneficiu — Nyereség — — — — —		417204
		37849095

Arad, la 31 Decembrie 1934. — Arad, 1934. december 31.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE — AZ IGAZGATÓSÁG:

REINHART m. p.

BAKACS m. p. BLOCH m. p. CZERNÓCZKY m. p. Dr. GABOS m. p. MENCZER m. p. OLARIU I. m. p.
SCHAEFER m. p. ZOMBORY m. p.

Verificat și găsit conform registrele — Megvizsgáltatott és a könyvekkel egyezőnek találtatott.

CENZORI — FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

PAPAY m. p. HILYIER m. p. NAGY m. p. RIEDL m. p.

CONTUL DE PROFIT ȘI PIERDERE LA 31 DECEMBRIE 1934.
NYERESÉG-VESZTESÉG SZAMLA 1934. DECEMBER 31-ÉN.

Debit — Tartozik

Dobânziile plătite după depuneri	
Betétek kamata — — — — —	919393
Cheltueli — Költségek — — — — —	250837
Chirii — Házbérek — — — — —	100000
Impozite diferite — Különféle adók	199989
Salarii — Fizetések — — — — —	474000
Oonorarii — Tiszteletdíjak — — — —	96000
Dobânzi de reescompt	
Visszeszámitolási kamatok — — — —	57496
Beneficiu — Nyereség — — — — —	417304
	2515019

Credit — Követel

Dobânzi și provizioane	
Kamatok és jutalékok — — — — —	2515019
	2515019

Arad, la 31 Decembrie 1934. — Arad, 1934. december 31.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE — AZ IGAZGATÓSÁG:

REINHART m. p.

BAKACS m. p. BLOCH m. p. CZERNÓCZKY m. p. Dr. GABOS m. p. MENCZER m. p. OLARIU I. m. p.
SCHAEFER m. p. ZOMBORY m. p.

Verificat și găsit conform registrele — Megvizsgáltatott és a könyvekkel egyezőnek találtatott.

CENZORI — FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

PAPAY m. p. HILYIER m. p. NAGY m. p. RIEDL m. p.